

STEA-avusteisen toiminnan tuloksellisuuden yhteiskehittäminen

LOPPURAPORTTI

11.10.2021

Sisällys

1 JOHDANTO.....	3
2 YHTEISKEHITTÄMISEN TOTEUTUSVAIHEIDEN KUVAUS	5
2.1 ENNAKKOTEHTÄVÄT	5
2.2 YHTEISKEHITTÄMISTILAISUUDET	5
2.3 KEHITTÄMISAGENDOJEN KEHITTÄMISKOHTEET	9
3 JÄRJESTÖLUOKKIEN KEHITTÄMISAGENDAT	11
3.1 PELASTUSALAN VAPAAEHTOISJÄRJESTÖT	11
3.2 ELÄKELÄISJÄRJESTÖT	12
3.3 IKÄÄNTYNEIDEN ASUMIS- JA PALVELUJÄRJESTÖT	12
3.4 IKÄÄNTYNEIDEN TOIMINNALLISET JÄRJESTÖT	15
3.5 NUORISOASUMISEN JÄRJESTÖT	16
3.6 INVALIDIJÄRJESTÖT	17
3.7 PÄIHDE- JA RIIPPUVUUSJÄRJESTÖT	18
3.8 NUORISOALAN TOIMINNALLISET JÄRJESTÖT	19
3.9 KEHITYSVAMMAJÄRJESTÖT	20
3.10 NEUROLOGISTEN SAIRAUKSIEN JÄRJESTÖT	21
4 HUOMIOITA YHTEISKEHITTÄMISEN TOTEUTUKSESTA JA TULOKSISTA	24
LIITE: ENNAKKOTEHTÄVIEN PALAUTE STEAN TILANNEKUVAAN	28

1 Johdanto

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) on sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva itsenäinen valtionapuviranomainen, joka hallinnoi sosiaali- ja terveysjärjestöjen yleishyödylliseen, terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia edistävään toimintaan kohdistuvia avustuksia.

STEA-avusteisen toiminnan tuloksellisuuden yhteiskehittämisen tavoitteena on edesauttaa avustusvarojen kohdentumista tulokselliseen kansalaisjärjestötoimintaan STEAn strategian mukaisesti. Lisäksi tavoitteena on tuottaa STEAlle, avustuksen saajille sekä sidosryhmille tietoa ja konkreettisia keinoja, joiden avulla järjestötoiminnan tuloksellisuutta voidaan parantaa.

STEAassa tehtävä tuloksellisuusarviointi perustuu avustuskohdekohtaiseen tuloksellisuusraporttiin. Tuloksellisuusarviointilla tarkoitetaan kerättyyn tietoon perustuvaa aikaansaatuisten tulosten tarkastelua suhteessa tarpeeseen ja asetettuihin tavoitteisiin. STEAn tuloksellisuusarvioinnissa painotetaan erityisesti kohderyhmän tavoittamista, tulosten saavuttamista ja niiden todentamista. STEA-avustusta saavien järjestöjen tulee tehdä vuosittain tuloksellisuusraportti yleisavustuksen, kohdennetun toiminta-avustuksen ja hankeavustuksen toiminnasta.

STEA on vuonna 2021 kohdentanut tuloksellisuusarvioinnin yli 600 avustuskohteeseen noin 250 järjestössä. Avustuskohteiden laatimien tuloksellisuusraporttien pohjalta STEA laati kesäkuussa 2021 järjestöluokkakohtaiset kirjalliset tuloksellisuuden tilannekuvat, jotka toimivat yhtenä syötteenä tuloksellisuuden yhteiskehittämiseen. Tilannekuvissa esitettiin havaintoja, johtopäätöksiä ja kehittämishaasteita järjestöluokan tuloksellisuuteen liittyen. Laadittuja tilannekuvia ja tuloksellisuuden yhteiskehittämisen tuloksia hyödynnetään STEAn laatiessa tuloksellisuuskatsauksia, jotka julkaistaan loppuvuodesta 2021.

STEA-avusteisen toiminnan tuloksellisuuden yhteiskehittäminen koostui järjestöille ja sidosryhmille suunnatuista etukäteistehtävistä (20.-31.8.), järjestöluokkakohtaisista yhteiskehittämistilaisuuksista (6.-16.9.) ja laadittujen kehittämisagendan luonnosten kommentoinnista (20.-27.9.). Kehittämisagendojen luonnokset laadittiin etukäteistehtävien vastausten ja yhteiskehittämistilaisuudessa käydyn keskustelun pohjalta. Kehittämisagendat viimeisteltiin luonnokseen saatujen kommenttien pohjalta.

Yhteiskehittämistilaisuuksiin kutsutut järjestöjen edustajat ja sidosryhmät tunnistettiin järjestöluokkakohtaisesti STEAn toimesta. Yhteiskehittäminen toteutettiin Howspace-verkkoalustan ja Teams-sovelluksen avulla. Yhteiskehittämistilaisuuksiin osallistui yhteensä yli 400 osallistujaa. Alla on esitetty järjestöluokittain kutsuttujen ja osallistujien lukumäärät. Neljässä suuressa järjestöluokassa järjestettiin kaksi tilaisuutta kussakin.

Taulukko 1 Yhteiskehittämistilaisuudet ja osallistujat

Järjestöluokka	Ajankohta	Kutsuttujen määrä	Osallistujien määrä
Pelastusalan vapaaehtoisjärjestöt	6.9. klo 13-16	21	13
Eläkeläisjärjestöt	7.9. klo 9-12	44	24
Ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt	7.9. klo 13-16	71	39
Ikääntyneiden toiminnalliset järjestöt	8.9. klo 9-12	49	28
Nuorisoasumisen järjestöt	8.9. klo 13-16	40	17
Invalidijärjestöt	9.9. klo 9-12	58	35
Päihde- ja riippuvuusjärjestöt	9.9. klo 13-16	77	46
Päihde- ja riippuvuusjärjestöt	13.9. klo 9-12	79	48
Nuorisoalan toiminnalliset järjestöt	14.9. klo 9-12	64	25
Nuorisoalan toiminnalliset järjestöt	14.9. klo 13-16	67	19
Kehitysvammajärjestöt	15.9. klo 9-12	64	27
Kehitysvammajärjestöt	15.9. klo 13-16	70	36
Neurologisten sairauksien järjestöt	16.9. klo 9-12	76	40
Neurologisten sairauksien järjestöt	16.9. klo 13-16	76	46
Yhteensä		856	443

Owal Group Oy toimi STEAn ohjaamana yhteiskehittämisen prosessin fasilitoijana ja käytännön toteuttajana. Toimeksianto sisälsi yhteiskehittämisen prosessin suunnittelun ja käytännön toteutuksen yhteistyössä STEAn asiantuntijoiden kanssa sekä yhteiskehittämistilaisuuksien fasilitoinnin ja yhteiskehittämisen prosessin yhteenvedon tämän raportin muodossa.

Tämän raportin luvussa kaksi kuvataan yhteiskehittämisen prosessin toteutusvaiheet. Luvussa kolme esitetään yhteiskehittämisen tuotokset eli laaditut järjestöluokkakohtaiset kehittämissuunnitelmat. Viimeisessä luvussa esitetään toteuttajan huomioita yhteiskehittämisen tuloksista ja toteutuksista. Raportin liitteenä on yhteenvedot järjestöluokkakohtaisista ennakkotehtävien vastauksista.

2 Yhteiskehittämisen toteutusvaiheiden kuvaus

Tässä luvussa kuvataan tarkemmin yhteiskehittämisen toteutusvaiheet. Yhteiskehittäminen sisälsi ennakkotehtävät, yhteiskehittämistilaisuudet ja kehittämisagendojen laadinnan.

2.1 Ennakkotehtävät

Ennakkotehtävässä pyydettiin vastaajaa ensin arvioimaan, vastaavatko STEAn laatimien tilannekuvien keskeiset havainnot vastaajan omia käsityksiä ja kokemuksia. Tilannekuvan keskeiset havainnot olivat vastaajan nähtävillä Howspace-alustalla. Tämän jälkeen vastaajaa pyydettiin esittämään kehittämistoimenpiteitä tai toiminnassa tarvittavia muutoksia avustetun toiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi. Kysymys oli jäsenelty siten, että sen yhteydessä pyydettiin tekemään toimenpide-ehdotuksia järjestöille, STEAlle ja muille toimijoille.

Ennakkotehtävien vastausaika oli 20.-31.8.2021. Kokonaisuudessaan ennakkotehtäviin vastattiin runsaasti ja perusteellisesti. Vastauksissa käsiteltiin kysytyjen asioiden lisäksi paljon tuloksellisuuden osoittamista. Tämän raportin liitteenä on yhteenvedot järjestöluokakohtaisista ennakkotehtävien vastauksista.

Ennakkotehtävien vastauksia hyödynnettiin yhteiskehittämistilaisuuksien toteutuksessa ja kehittämisagendojen laadinnassa.

2.2 Yhteiskehittämistilaisuudet

Yhteiskehittämistilaisuudet järjestettiin 6.-16.9.2021. Mukana olleita järjestöluokkia oli yhteensä 10, joista suurimpien neljän järjestöluokan osalta järjestettiin kaksi yhteiskehittämistilaisuutta. Näin ollen yhteiskehittämistilaisuuksia oli yhteensä 14. Tämän yhteiskehittämistilaisuuksien sarjan lisäksi STEA toteutti yhden erillisen yhteiskehittämistilaisuuden. Yhden yhteiskehittämistilaisuuden kesto oli kolme tuntia. Yhteiskehittämistilaisuus koostui esityksistä sekä kahdesta työskentelyosiosta, joiden teemat valittiin tilannekuvan havaintojen ja ennakkotehtävien vastausten perusteella. Pyrkimyksenä oli keskustella erityisesti STEAn tulosketjuajattelun mukaisesti erityisesti tarpeisiin, kohderyhmiin, tavoitteenasetteluun, kumppanuuksiin, vapaaehtoistoimintaan ja toiminnan sisältöihin liittyen tuloksellisuuden parantamiseksi.

Työskentely toteutettiin teemakohtaisten ohjaavien kysymysten avulla. Alla on esitetty yhteiskehittämistilaisuuksien työskentelyteemat ja teemakohtaiset ohjaavat kysymykset.

Taulukko 2 Yhteiskehittämistilaisuuksien työskentelyteemat ja ohjaavat kysymykset

Järjestöluokka	Tilannekuvan ja etukäteistehtävän perusteella valitut kaksi työskentelyteemaa	Ohjaavat kysymykset
Pelastusalan vapaaehtoisjärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Toiminnan kohdentuminen (vapaaehtoiset, muut toimijat ja yhteisöt) - Rajapinnat (järjestöjen asemoituminen, viranomaisyhteistyö, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa) 	<ul style="list-style-type: none"> - Mihin ja millä tavalla toimintaa tulee jatkossa kohdentaa (esim. vapaaehtosiin kohdistuva toiminta, muihin kohderyhmiin kohdistuva toiminta, mahdolliset muutokset ja lisäykset nykyiseen verrattuna)? - Miten pelastusalan vapaaehtoisjärjestöjen asemaa ja yhteistyötä muiden toimijoiden (esim. eri viranomaiset, muut järjestöt, jne.) kanssa tulisi kehittää vuosina 2022-2023 ja sen jälkeen tuloksellisuuden parantamiseksi?
Eläkeläisjärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Kohdentuminen - Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - Miten eläkeläisjärjestöjen STEA-avusteista toimintaa tulisi jatkossa kohdentaa (kohderyhmiä voi käsitellä eri näkökulmista esimerkiksi hyvinvointi, toimintakyky, terveys, ikä)? - Millaista yhteistyötä ja kumppanuuksia jatkossa tarvitaan kuntien, hyvinvointialueiden ja muiden järjestöjen kanssa? Miten näissä päästään parhaiten eteenpäin?
Ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Kohdentuminen - Digitaalisuus 	<ul style="list-style-type: none"> - Miten ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöjen STEA-avusteista toimintaa tulisi jatkossa kohdentaa (kohderyhmiä voi käsitellä eri näkökulmista esimerkiksi hyvinvointi, toimintakyky, terveys, ikä, asumismuodot)? - Miten jatkossa parhaiten tuetaan ikäihmisten pärjäämistä digitaalisissa ympäristöissä (taidot, palveluiden kehittäminen)? Miten järjestöjen toiminnan

Järjestöluokka	Tilannekuvan ja etukäteistehtävän perusteella valitut kaksi työskentelyteemaa	Ohjaavat kysymykset
		digitalisoitumista tulisi kehittää ja tukea?
Ikääntyneiden toiminnalliset järjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Kohdentuminen ja vapaaehtoistoiminnan rooli - Kumppanuudet, järjestöjen ja kuntien välinen roolitus 	<ul style="list-style-type: none"> - Miten ikääntyneiden toiminnallisten järjestöjen STEA-avusteista toimintaa tulisi jatkossa kohdentaa (kohderyhmiä voi käsitellä eri näkökulmista esimerkiksi hyvinvointi, toimintakyky, terveys, ikä)? Millainen vapaaehtoistoiminnan roolin tulisi olla? - Millaisia kumppanuuksia ja yhteistyöjärjestelyjä tarvitaan, erityisesti järjestöjen ja kuntien välille?
Nuorisoasumisen järjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Kohdentuminen - Vapaaehtoistoiminta 	<ul style="list-style-type: none"> - Miten toiminnassa jatkossa pitäisi huomioida eri kohderyhmiä? - Miten vapaaehtoisin liittyvää toimintaa tulisi jatkossa kehittää?
Invalidijärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Tarve ja kohdentuminen, uudistuminen - Kumppanuudet 	<ul style="list-style-type: none"> - Miten toiminnassa tulisi jatkossa huomioida eri kohderyhmiä? JA Miten nykyistä toimintaa tulisi uudistaa ja muuttaa tuloksellisuuden parantamiseksi? - Miten nykyisiä kumppanuuksia pitäisi kehittää? Millaisia uusia yhteistyötahoja ja -avauksia tarvitaan?
Päihde- ja riippuvuusjärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Kohdentuminen - Kumppanuudet 	<ul style="list-style-type: none"> - Mihin ja miten päihde- ja riippuvuusjärjestöjen STEA-avusteista toimintaa tulisi jatkossa kohdentaa? - Millaisia kumppanuuksia jatkossa tarvitaan ja miten yhteistyön kehittymistä eri toimijoiden kanssa voidaan tukea?

Järjestöluokka	Tilannekuvan ja etukäteistehtävän perusteella valitut kaksi työskentelyteemaa	Ohjaavat kysymykset
Nuorisoalan toiminnalliset järjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Ennaltaehkäisevän työn tavoitteet - Vapaaehtoistoiminta 	<ul style="list-style-type: none"> - Miten ennaltaehkäisevän työn tavoitteenasettelulla voisi parantaa tuloksellisuutta? - Millainen vapaaehtoisten roolin tulisi olla nuorisoalan toiminnallisten järjestöjen avustuskohteissa?
Kehitysvammajärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Kohdentuminen ja tarpeet - Vapaaehtoistoiminta 	<ul style="list-style-type: none"> - Mihin ja minkälaisiin tarpeisiin pitää pystyä jatkossa vastaamaan? (tarve ja kohderyhmät) - Millaisia rooleja vapaaehtoisilla voi olla kehitysvammajärjestöjen avustuskohteissa? Mitä tulee huomioida tuloksellisuuden näkökulmasta?
Neurologisten sairauksien järjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Kohdentuminen ja tarpeet - Kumppanuudet ja yhteistyö 	<ul style="list-style-type: none"> - Mihin kohderyhmiin ja minkälaisiin tarpeisiin pitää tulevaisuudessa pystyä vastaamaan? - Minkälaisilla kumppanuuksilla voidaan edesauttaa aiottujen tulosten saavuttamista?

2.3 Kehittämisaikojen kehittämiskohteet

Yhteiskehittämissuhteissa käytyjen keskustelujen pohjalta tunnistettiin jokaisen järjestöluokan osalta 3-5 kehittämiskohtetta tuloksellisuuden parantamiseksi. Nämä kehittämiskohteet pääsääntöisesti koskivat STEAn tuloksetun osia. Tämän lisäksi aineistossa on paljon huomioita koskien erityisesti tuloksellisuuden osoittamista. Muutamalla tunnistetulla kehittämiskohteella on kuitenkin myös suora yhteys tuloksellisuuden osoittamiseen. Alla on esitetty kehittämissuhteissa esitetyt keskeiset kehittämiskohteet. Järjestöluokkien kehittämissuhteet kuvataan tarkemmin seuraavassa luvussa.

Taulukko 3 Kehittämissuhteiden keskeiset kehittämiskohteet

Järjestöluokka	Kehittämissuhteen keskeiset kehittämiskohteet
Pelastusalan vapaaehtoisjärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Pelastusalan vapaaehtoisjärjestöjen toiminnan vahvempi kytkeminen koko toimialaa koskeviin tavoitteisiin - STEA-avusteisen toiminnan seurannan ja raportoinnin menetelmien ja sisältöjen kehittäminen - Tuloksellisuuden osoittamisen menetelmien kehittäminen (erityisesti viranomaisten saama hyöty ja vapaaehtoisissa aikaa saadut tulokset) - Kohderyhmien tavoittaminen kumppanuuksien avulla
Eläkeläisjärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Vuoropuhelun jatkaminen järjestöjen ja STEAn välillä - Uusien kohderyhmien tavoittaminen - Järjestöjen välisten kumppanuuksien kehittäminen
Ikäntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Ehkäisevän ja oikea-aikaisen toiminnan kehittäminen - Vapaaehtoistoiminnan edellytysten kehittäminen - Uusien kohderyhmien tavoittaminen ja saaminen mukaan toimintaan - Kokeileva kehittäminen digitaalisuuteen liittyen - Digitaalisuuden mahdollistaman osallisuuden toteutumisen seurannan kehittäminen
Ikäntyneiden toiminnalliset järjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Haavoittuvassa ja heikommassa asemassa olevien ikäihmisten tavoittaminen ja saaminen mukaan toimintaan - Vapaaehtoistoiminnan toimivien käytäntöjen levittäminen - Yhteistyön rakenteiden kehittäminen
Nuorisoon asumisen järjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Eri kohderyhmien tarpeiden huomioiminen - Tavoitteisiin kohdentuvan mittaamisen kehittäminen - Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksien tunnistaminen - Kumppanuuksien syventäminen ja yhteistyömahdollisuuksien tunnistaminen.
Invalidijärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Osuvaa toimintaa kohderyhmäkohtaisten tarpeiden pohjalta - Yhteistyön kehittäminen edunvalvonnassa ja vaikuttamistyössä - Järjestöjen ja tutkimuksen välisen yhteistyön kehittäminen
Päihde- ja riippuvuusjärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Päihde- ja riippuvuusjärjestöjen toiminnan vahvempi kytkeminen julkisen sektorin tavoitteisiin ja rakenteisiin

Järjestöluokka	Kehittämisagendan keskeiset kehittämiskohteet
	<ul style="list-style-type: none"> - Järjestöjen välisen yhteistyön tiivistäminen ja toiminnan kohdentaminen - Seurannan menetelmien kehittäminen ja tuloksellisuuden osoittaminen
Nuorisoalan toiminnalliset järjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Matalan kynnyksen toiminnan tavoitteenasettelu - Ehkäisevän toiminnan ja sen tuloksellisuuden osoittamisen kehittäminen - Järjestöjen ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen - Vertaisoppiminen ja käytäntöjen vertaiskehittäminen - Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen
Kehitysvammajärjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - YK:n vammaissopimuksen huomioiminen - Järjestöjen ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen - Toimintaympäristön muutosten vaikutusten huomioiminen toiminnan kohdentamisessa - Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen - Vaikuttamis- ja edunvalvontatyön kehittäminen
Neurologisten sairauksien järjestöt	<ul style="list-style-type: none"> - Terveiden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen järjestöjen, kuntien ja hyvinvointialueiden kumppanuuksilla - Järjestöjen ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen - Toimintaympäristön muutosten vaikutusten huomioiminen toiminnan kohdentamisessa - Vaikuttamis- ja edunvalvontatyön kehittäminen

3 Järjestöluokkien kehittämisasiagendat

Tässä luvussa esitellään laaditut järjestöluokkakohtaiset kehittämisasiagendat.

Kehittämisasiagenda on tiivis yhteenveto keskeisistä tuloksellisuuden kehittämiskohteista eli siitä, mihin järjestöjen, STEAn ja muiden toimijoiden tulisi suunnata huomiotaan lähiaikoina (2022–2023) ja sen jälkeen.

3.1 Pelastusalan vapaaehtoisjärjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. Pelastusalan vapaaehtoisjärjestöjen toiminnan vahvempi kytkeminen koko toimialaa koskeviin tavoitteisiin

Vapaaehtoisjärjestöjen toiminnan tulisi ohjautua koko pelastustoimialan pidemmän aikavälin tavoiteasetannasta käsin (strategiset tavoitteet). (Keskeiset toimijat: Pelastusalan viranomaiset ja pelastusalan vapaaehtoisjärjestöt)

2. STEA-avusteisen toiminnan seurannan ja raportoinnin menetelmien ja sisältöjen kehittäminen

STEA-avusteinen toiminta tukee vapaaehtoisjärjestöjä niiden toteuttaessa perustehtäviään. STEA-avusteisen toiminnan seurannan ja arvioinnin yhteyttä toimialan strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden ja ohjauksen kanssa tulisi vahvistaa tuloksellisuuden parantamiseksi. (Keskeiset toimijat: STEA, pelastusalan viranomaiset ja pelastusalan vapaaehtoisjärjestöt)

3. Tuloksellisuuden osoittamisen menetelmien kehittäminen (erityisesti viranomaisten saama hyöty ja vapaaehtoisissa aikaan saadut tulokset)

Viranomaisten saamaa hyötyä vapaaehtoisjärjestöjen toiminnasta tulisi pyrkiä saamaan nykyistä paremmin kuvattua. Kyse on sekä jo olemassa olevan tiedon hyödyntämisestä että tiedonkeruun kehittämisestä. Lisäksi vapaaehtoisten saamia hyötyjä (esim. osaamisen kasvu ja käyttö tehtävissä) olisi tärkeää kuvata nykyistä paremmin. (Keskeiset toimijat: pelastusalan vapaaehtoisjärjestöt ja STEA)

4. Kohderyhmien tavoittaminen kumppanuuksien avulla

Jatkossa tulisi tarkastella aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja kokeillen erilaisia kumppanuuksia, joiden avulla voitaisiin tavoittaa niitä kohderyhmiä, joita nykyiseltään ei vielä tavoiteta riittävän hyvin tai kattavasti. Tämä korostuu esimerkiksi järjestöjen toimintaa tukevassa kansalaisyhteiskunnassa kohdistuvassa viestinnässä koskien tietoisuutta, varautumista ja kriisinsietokykyä. (Keskeiset toimijat: pelastusalan vapaaehtoisjärjestöt)

3.2 Eläkeläisjärjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. Vuoropuhelun jatkaminen järjestöjen ja STEAn välillä

Järjestöjen ja STEAn välistä vuoropuhelua tulisi jatkaa molemminpuolisen ymmärryksen kasvattamiseksi. Tämä auttaisi selkeyttämään järjestölähtöistä toimintaa ja STEA-avusteista toimintaa ja näiden välisiä yhteyksiä. Vuoropuhelua voisi jatkaa esimerkiksi tuloksellisuuden seurannan kehittämisen kautta yhdessä keskustellen ja tavaten. (Keskeiset toimijat: eläkeläisjärjestöt, STEA)

2. Uusien kohderyhmien tavoittaminen

Jatkossa huomiota tulisi suunnata sellaisten kohderyhmien saamiseksi mukaan, jotka eivät vielä nykyiseltään ole riittävästi mukana. Tällaisia ryhmiä ovat esimerkiksi yksinäisyydestä kärsivät ja eri vähemmistöryhmiin kuuluvat. (Keskeiset toimijat: eläkeläisjärjestöt)

3. Järjestöjen välisten kumppanuuksien kehittäminen

Eläkeläisjärjestöillä on paljon kokemusta keskinäisestä yhteistyöstä esimerkiksi edunvalvonnasta ja vaikuttamistyöstä. Lisäksi paikallistasolla tapahtuu paljon yhteistyötä kuntien toiminnan kehittämiseen ja siihen vaikuttamiseen liittyen. Yhteistyötä voisi jatkossa kehittää ja lisätä erityisesti aluetasolla hyvinvointialueisiin liittyen. Lisäksi keskeistä on ikäihmisiin liittyviin negatiivisiin asenteisiin vaikuttaminen yhdessä. (Keskeiset toimijat: eläkeläisjärjestöt, hyvinvointialueet)

3.3 Ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. Ehkäisevän ja oikea-aikaisen toiminnan kehittäminen

Järjestöjen toiminnan kohderyhmä on moninainen ja heterogeeninen niin iältään, toimintakyvyltään, asumismuodoiltaan kuin elinolosuhteiltaan. Tällöin korostuu järjestöjen toiminnan osuvuuden kehittäminen siten, että toiminta on eri kohderyhmien tarpeita vastaavaa,

ehkäisevää ja oikea-aikaista. Näin voidaan lisätä kohderyhmien toimintakykyä, vähentää yksinäisyyttä ja ehkäistä syrjäytymistä. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää järjestöiltä jatkossa erityisesti toiminnan tuloksellisuutta parantavia kumppanuuksia sekä etsivän ja löytävän työn kehittämistä. (Keskeiset toimijat: ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt)

2. Vapaaehtoistoiminnan edellytysten kehittäminen

Vapaaehtoistoiminta on järjestöille erittäin oleellinen ja tärkeä tekijä. Kyse ei ole vain vapaaehtoisista resurssina, vaan monelle kyse on osallisuutta, hyvinvointia, merkityksellisyyttä ja iloa tuottavasta toiminnasta. Vapaaehtoistoiminnassa tulisi pyrkiä hyödyntämään monipuolisesti esimerkiksi vastikään eläkkeelle jääneiden vapaaehtoisten ammatillista osaamista. Lisäksi on hyvä tarkastella sekä järjestötoimintaan että STEA-avusteiseen toimintaan liittyvän hallinnon keventämisen ja yhteistyön mahdollisuuksia. Vapaaehtoistoiminnan uudenlaiseen "brändäykseen" ja järjestöjen väliseen sekä muiden toimijoiden kanssa tapahtuvaan vapaaehtoistoiminnan koordinointiin voisi myös pyrkiä löytämään ratkaisuja yhdessä. (Keskeiset toimijat: ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt)

3. Uusien kohderyhmien tavoittaminen ja saaminen mukaan toimintaan

Jatkossa huomiota tulisi suunnata sellaisten ryhmien saamiseksi mukaan, jotka eivät nykyiseltään ole vielä riittävästi mukana. Tällaisia kohderyhmiä voisivat olla esimerkiksi eri vähemmistöryhmiin kuuluvat. Kohderyhmien tavoittamista on hyvä tehdä kumppanuuksia ja verkostoja aktiivisesti hyödyntämällä sekä etsivän ja löytävän työn keinoin. (Keskeiset toimijat: ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt)

4. Kokeileva kehittäminen digitaalisuuteen liittyen

Ikäihmiset ovat heterogeeninen ryhmä, joten tarvitaan lisää uusia ja rohkeita kokeiluja erilaisista toimivista tavoista lisätä eri ryhmien digitaalisia taitoja ja kykyä toimia digitaalisissa ympäristöissä. Digitaalisia palveluita kehitettäessä tulisi ikäihmiset ottaa mukaan yhä vahvemmin mukaan niiden kehittämiseen. Lisäksi järjestöt voisivat kehittää yhdessä eteenpäin digitaalisuuden edistämiseen sopivia vapaaehtoistoiminnan muotoja. (Keskeiset toimijat: ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt, digitaalisten palveluiden kehittäjät)

5. Digitaalisuuden mahdollistaman osallisuuden toteutumisen seurannan kehittäminen

Digitaalisten taitojen ja välineiden kautta on mahdollista lisätä osallisuutta ja hyvinvointia. Tähän liittyvää seurantaa ja arviointia voisi kehittää eteenpäin yhdessä järjestöjen ja STEAn toimesta. Entistä paremmin toimivan toiminnan tuloksellisuuden arvioinnin kautta olisi myös mahdollista tunnistaa uudenlaisia innovaatioita digitaalisten taitojen opastamiseksi ikäihmisille. Tällainen arviointi voisi kohdistua myös järjestöjen omaan henkilökuntaan toiminnan varsinaisten kohderyhmien lisäksi. (Keskeiset toimijat: ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt, STEA)

3.4 Ikääntyneiden toiminnalliset järjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. Haavoittuvassa ja heikommassa asemassa olevien ikäihmisten tavoittaminen ja saaminen mukaan toimintaan

Järjestöjen toiminnan kohderyhmä on nykyiseltään moninainen ja heterogeeninen niin iältään, toimintakyvyltään, asumismuodoiltaan kuin elinolosuhteiltaan. Järjestöjen toiminnan on jatkossakin tarpeen olla monipuolista, toimintakykyä säilyttävää ja vahvistavaa sekä toimintakyvyn heikentymistä ehkäisevää. Toiminnalla tulisi pyrkiä tavoittamaan erilaisissa tilanteissa olevia ikäihmisiä. Erityistä huomiota voisi suunnata sellaisten ryhmien saamiseksi mukaan, jotka eivät vielä nykyiseltään ole riittävästi mukana. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi haavoittuvassa ja heikommassa sosio-ekonomisessa asemassa olevat, yksinäiset, iäkkäät, joilla on toiminta- tai liikkumiskyvyn rajoitteita, palveluiden ulkopuolella olevat ja henkilöt, joilla on heikot digitaaliset taidot. Etsivällä ja löytävällä vanhustyöllä on tässä kehittämistyössä jatkossa tärkeä rooli. (Keskeiset toimijat: ikääntyneiden toiminnalliset järjestöt)

2. Vapaaehtoistoiminnan toimivien käytäntöjen levittäminen

Vapaaehtoistoiminta on järjestöille erittäin oleellinen ja tärkeä tekijä. Kyse ei ole vain vapaaehtoisista resurssina, vaan monelle kyse on osallisuutta, hyvinvointia, merkityksellisyyttä ja iloa tuottavasta toiminnasta. Jatkossa tarvitaan mukaan myös yrityssektoria, jolle järjestöt voisivat tarjota mahdollisuuksia toteuttaa yhteiskuntavastuuta ikäihmisten parissa tehtävässä toiminnassa. Ikääntyneiden toiminnallisilla järjestöillä on monia hyviä ja toimivia käytäntöjä nykyaikaisen, monipuolisen, osallistavan, ammattilaisten työtä täydentävän ja erilaista sitoutumisen astetta edellyttävän vapaaehtoistoiminnan järjestämisestä. Näiden käytäntöjen jakamista ja edelleen kehittämistä, esimerkiksi vapaaehtoisten taitojen ja osaamisen jakamiseksi entistä paremmin järjestöjen välillä, kannattaisi tehdä ikääntyneiden toiminnallisten järjestöjen kesken, mutta myös muiden järjestöjen kanssa kokemusten ja ideoiden vaihtamiseksi. Toimivia käytäntöjä ikääntyneiden toiminnallisista järjestöistä löytyy esimerkiksi vertaistoiminnasta vapaaehtoisuuden yhtenä muotona. (Keskeiset toimijat: ikääntyneiden toiminnalliset järjestöt)

3. Yhteistyön rakenteiden kehittäminen

Palvelurakenteiden muuttuessa korostuu jatkossa toimivien yhteistyörakenteiden kehittäminen hyvinvointialueiden ja kuntien suuntaan. Hyvinvointialueet ja kunnat ovat järjestöjen näkökulmasta sekä vaikuttamistyön kohteita että yhteistyökumppaneita. Toimivia yhteistyön rakenteita ja käytäntöjä voisi tunnistaa ja kehittämistyötä organisoida sektoreittain (esimerkiksi liikunta, mielenterveys, ravinto ja sosiaalinen toiminta). (Keskeiset toimijat: ikääntyneiden toiminnalliset järjestöt, hyvinvointialueet ja kunnat)

3.5 Nuorisoasumisen järjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. Eri kohderyhmien tarpeiden huomioiminen

Laajassa nuorten kohderyhmässä on lukuisia alakohderyhmiä. Nuorisoasumisen järjestöjen avustuskohteissa tulisi kokonaisuutena varmistaa, että kaikki tukea tarvitsevat kohderyhmät, lähtien vähemmän tukea tarvitsevista asukkaista ja ulottuen erilaisiin erityistä tukea tarvitseviin ryhmiin, huomioidaan. Lisäksi on hyvä huomioida alueellinen tarve. Kohderyhmien valinnassa, toiminnan kohdentamisessa ja tavoitteenasettelussa on syytä olla realistinen suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin. (Keskeiset toimijat: nuorisoasumisen järjestöt)

2. Tavoitteisiin kohdentuvan mittaamisen kehittäminen

Nuorisoasumisen järjestöjen toiminta ja osaaminen saattaa jo olla segmentoitua, mutta tämä ei näy tuloksellisuuden raportoinnissa. Nuoriin kohdistuvan ennaltaehkäisevän työn vaikutuksia ei välttämättä ole helppo todentaa. Tätä voisi kehittää kytkemällä tavoitteita vahvemmin STEAn tulosketjuun sekä valitsemalla mitattavat kohteet ja tarkkuustaso huolellisesti. STEA tukee mittaamisen kehittämisessä, mutta nuorisoasumisen järjestöt voisivat yhdessä tunnistaa erityisesti nuorisoasumiseen soveltuvia mittareita. (Keskeiset toimijat: nuorisoasumisen järjestöt, STEA)

3. Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksien tunnistaminen

Vapaaehtoistoiminnan merkitystä ja vapaaehtoisten roolia voitaisiin kasvattaa nuorisoasumisen avustuskohteissa, sillä kaikkia mahdollisuuksia ei ole vielä tunnistettu. Nuorisoasumisen järjestöt voisivat kartoittaa vapaaehtoistoiminnan muotoja ja hyviä käytäntöjä ja arvioida sitten, mitkä muodot sopisivat kullekin toimijalle ja millä reunaehdoilla (mm. resurssit, osaaminen, kohderyhmä). Vapaaehtoistoiminnan organisoinnin osalta on tarpeen kartoittaa yhteistyömahdollisuudet muiden järjestöjen ja paikallisten toimijoiden kanssa. Erityisesti hyödyntämättä jääneitä vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia tunnistettiin yhteiskehittämistilaisuudessa omien asukkaiden osalta, esimerkiksi kehittämisroolissa. STEA voisi tukea ja kannustaa järjestöjä yhteistyöhön, mutta yhteistyön toteuttaminen kuuluu järjestöille itselleen. (Keskeiset toimijat: nuorisoasumisen järjestöt, muut paikalliset toimijat)

4. Kumppanuuksien syventäminen ja yhteistyömahdollisuuksien tunnistaminen

Laajemmalla yhteistyöllä voitaisiin tukea nuorisoasumisen avustuskohteiden toimintaa monin tavoin nykyistä paremmin, vaikka osa järjestöistä tekeekin jo aktiivista yhteistyötä eri verkostojen avulla. Järjestöjen välisellä yhteistyöllä pystytään tunnistamaan laajemmin tuen tarpeessa olevia kohderyhmiä, ja yhteistyö paikallisten toimijoiden (erityisesti viranomaiset) kanssa parantaa kohderyhmien tavoittamista ja ohjaamista palveluihin. Yhteistyön merkitys korostuu erityisesti tavoiteltaessa omia asiakkaita laajempia kohderyhmiä. Lisäksi järjestöjen välisellä yhteistyöllä

voitaisiin tukea vapaaehtoistoimintaa esimerkiksi koordinoinnin ja osaamisen vahvistamisen kautta. Yhteistyön kehittämisessä keskeistä on sekä kohderyhmien että oman toiminnan tarpeiden tunnistaminen. STEA voisi tukea paikallisten toimijoiden yhteen saattamisessa. (Keskeiset toimijat: nuorisoasumisen järjestöt, STEA)

3.6 Invalidijärjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. Osuvaa toimintaa kohderyhmäkohtaisten tarpeiden pohjalta

Eri kohderyhmien tarpeet ja toiveet tulee tuntea hyvin ja ajantasaisesti osuvan ja mielekkään toiminnan aikaansaamiseksi. Lisäksi toiminnassa on tärkeää huomioida toimintaympäristön muutokset (esimerkiksi lainsäädäntö ja julkisten palveluiden kehitys). Ikäihmisten määrä kohderyhmänä kasvaa väestön ikääntymisen myötä. Nuorten ja lasten mukaan saaminen toimintaan puolestaan voisi tapahtua erilaisia uusia toiminnan muotoja kokeilemalla (ml. digitaalisten alustojen ja työvälineiden mahdollisuudet), järjestöjen välisen yhteistyön avulla, kohderyhmiä osallistavalla suunnittelulla ja vapaaehtoistoiminnan uusien muotojen avulla. Ylipäättänsä jatkossa olisi tärkeää kyetä tarjoamaan erilaisia osallistumisen ja toiminnan tapoja niin eri kohderyhmille kuin erilaisille vapaaehtoisille. Kohderyhmien mukaan saaminen edellyttää hyvää kohderyhmäkohtaista viestintää. Kohderyhmäkohtaisessa tarkastelussa ja toiminnan kehittämisessä on tärkeää huomioida ruotsinkieliset. (Keskeiset toimijat: invalidijärjestöt, STEA)

Järjestöjen välistä yhteistyötä on jatkossakin tarkasteltava avoimesti ja laaja-alaisesti (sisältäen tarvittaessa uusien kumppanuuksien tunnistamisen), ja myös rahoittaja voisi luoda kannusteita yhteistyölle. Jatkossa huomiota tulisi kiinnittää myös siihen, miten yhteistyöstä ja sen tuloksellisuudesta voitaisiin raportoida STEAlle nykyistä paremmin. (Keskeiset toimijat: invalidijärjestöt, STEA)

2. Yhteistyön kehittäminen edunvalvonnassa ja vaikuttamistyössä

Hyvinvointialueet ja kunnat ovat sekä järjestöjen vaikuttamistyön kohteita että niiden yhteistyökumppaneita. Jatkossa palvelurakenteiden muuttuessa korostuu yhteistyön, edunvalvonnan ja vaikuttamistyön rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen hyvinvointialueiden ja kuntien suuntaan. Lisäksi jatkossa korostuu yhteistyö eri asteiden oppilaitosten kanssa. Myös ruotsinkieliset järjestöt tulee huomioida yhteistyörakenteissa ja yhteistyön kehittäjinä. (Keskeiset toimijat: invalidijärjestöt, hyvinvointialueet, kunnat)

Järjestöillä on sekä yhteisiä että omia erityisiä tavoitteita edunvalvonnassa ja vaikuttamistyössä. Jatkossa on oleellista tunnistaa järjestöjen kesken edunvalvonnassa ja vaikuttamistyössä ne asiat, joissa voidaan tehdä yhteistyötä. Lisäksi mahdolliset edunvalvonnan ja vaikuttamistyön toimenpiteiden epätarkoituksenmukaiset päällekkäisyydet olisi syytä tunnistaa ja poistaa tuloksellisuuden parantamiseksi. Hyviä käytäntöjä kannattaa jakaa järjestöjen välillä niin eri julkisiin

toimijoihin vaikuttamisen kuin yksittäisten asiakkaiden tasolla tapahtuvan edunvalvonnan käytäntöjen tasoilla. Lisäksi yksin ja yhteistyössä tapahtuvan edunvalvonnan ja vaikuttamistyön raportointi ja tuloksellisuuden osoittaminen edellyttää jatkossa erityistä kehittämistyötä, jotta yhteistyön tiiviys, laatu ja tuloksellisuus kyettäisiin osoittamaan nykyistä paremmin. (Keskeiset toimijat: invalidijärjestöt, hyvinvointialueet, kunnat, STEA)

3. Järjestöjen ja tutkimuksen välisen yhteistyön kehittäminen

Järjestöjen ja tutkimuksen välillä on jo nykyiseltään yhteyksiä ja yhteistyötä. Yhteistyölle on useita kehittämismahdollisuuksia (esimerkiksi tutkimuksen hyödyntäminen hankkeissa, tutkimusten tekeminen yhteistyössä ja tuloksellisuuden seurannan kehittäminen). Yhteistyö tarvitsee kuitenkin myös rakenteita esimerkiksi järjestöjen toiminnasta syntyvän tiedon välittämiseen tutkustoimijoille. Oleellista on löytää molempia osapuolia palvelevia yhteistyön muotoja. Järjestöjen tulisi arvioida, miten jo olemassa olevia rahoituskanavia voitaisiin hyödyntää. STEAn puolestaan voisi tarkastella, miten se toiminnallaan voisi edesauttaa järjestöjen ja tutkimuksen välisen yhteistyön toteuttamista huomioiden kuitenkin, ettei STEA-avustusta voi käyttää perustutkimuksen tekoon. (Keskeiset toimijat: invalidijärjestöt, tutkimuslaitokset, STEA)

3.7 Päihde- ja riippuvuusjärjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. Päihde- ja riippuvuusjärjestöjen toiminnan vahvempi kytkeminen julkisen sektorin tavoitteisiin ja rakenteisiin

Matalan kynnyksen palveluita ja järjestökentän asiantuntijuutta tulisi jalkauttaa vahvemmin yhteistyöhön julkisen sektorin kanssa. Vaikka järjestöjen toiminnan tavoitteet ja kohdentaminen määritellään kentän tarpeiden kautta, voidaan tuloksellisuutta kehittää myös lisäämällä yhteistyötä järjestöjen matalan kynnyksen palveluiden sekä alan viranomaisien ja rakenteiden välillä. Lisäksi järjestöjen asiantuntijaroolia suhteessa alan viranomaisiin ja rakenteisiin voidaan vahvistaa.

Järjestöjen osaamista hyödynnetään viranomaissektorilla vielä vaihtelevasti, ja järjestöjen mahdollisuudet osallistua hyvinvointialueiden kehittämistyöhön vaihtelevat vielä merkittävästi. Jatkossa palvelurakenteiden muuttuessa korostuu yhteistyön ja vaikuttamistyön rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen erityisesti hyvinvointialueiden ja kuntien suuntaan. (Keskeiset toimijat: järjestöt, hyvinvointialueet ja kunnat)

2. Järjestöjen välisen yhteistyön tiivistäminen ja toiminnan kohdentaminen

Työn tuloksellisuuden lisäämiseksi tulisi entisestään vahvistaa järjestökentän yhteistyötä ja tuottaa osaamista yhdessä. Tämä lisäisi kentän vuoropuhelua sekä tukisi toiminnan kehittämistä, arviointia ja viestintää palvelutarjonnasta. Lisäksi tämä loisi valtakunnallisia kumppanuuksia ja verkostoja, joissa opitaan toisilta, ja joissa kukin toimija voi tarjota omaa osaamistaan muille.

Järjestöt ovat keskeisessä roolissa tavoitettaessa kohderyhmiä, jotka ovat vaarassa jäädä julkisten palveluiden ulkopuolelle. Yhteistyö eri palveluntarjoajien kanssa on keskeisessä roolissa näiden kohderyhmien saamiseksi mukaan ja tarvittavien palveluiden äärelle. Toiminnan kohdentamisessa tulisi pidemmän päälle pyrkiä keskittämään ja segmentoimaan palveluita. (järjestöt, STEA tukiroolissa tuomalla toimijoita yhteen)

3. Seurannan menetelmien kehittäminen ja tuloksellisuuden osoittaminen

Järjestöjen tuottamaa lisäarvoa asiakkaille ja julkiselle sektorille tulisi saada nykyistä paremmin kuvattua. Kyse on sekä jo olemassa olevan tiedon hyödyntämisestä että tiedonkeruun kehittamisestä. Järjestöjen ja STEAn välistä vuoropuhelua tulee jatkaa tuloksellisuuden seurannan kehittämisen kautta. (Keskeiset toimijat: järjestöt, STEA)

3.8 Nuorisoalan toiminnalliset järjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. Matalan kynnyksen toiminnan tavoitteenasettelu

STEA-avusteisessa toiminnassa olisi jatkossa hyvä kiinnittää erityistä huomiota laajempien yhteiskunnallisten tavoitteiden pilkkomiseen riittävän konkreettisiksi toiminnan tavoitteiksi, jotta toiminnan tuloksellisuus on mahdollista osoittaa kerätyn tiedon avulla. (Keskeiset toimijat: nuorisoalan toiminnalliset järjestöt)

2. Ehkäisevän toiminnan ja sen tuloksellisuuden osoittamisen kehittäminen

Ehkäisevän ja oikea-aikaisen toiminnan aikaansaamiseksi tarvitaan kokonaisvaltaista julkisten palveluiden (varhaiskasvatus, peruskoulu, oppilaitokset) ja järjestöjen välistä yhteistyötä. Lisäksi jatkossa tarvitaan ehkäisevän toiminnan tuloksellisuuden osoittamisen yhteiskehittämistä. (Keskeiset toimijat: kunnat, oppilaitokset, nuorisoalan toiminnalliset järjestöt)

3. Järjestöjen ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen

Järjestöjen ja tutkimuslaitosten välillä on jo nykyiseltään yhteyksiä ja yhteistyötä. Yhteistyölle on kuitenkin lisää mahdollisuuksia (esimerkiksi tutkimustiedon hyödyntäminen hankkeissa, tuloksellisuuden osoittaminen, tutkimusten tekeminen yhteistyössä esimerkiksi koskien pitkäaikaisia vaikutuksia). Oleellista on löytää molempia osapuolia palvelevia yhteistyön muotoja. Järjestöjen tulisi arvioida, miten jo olemassa olevia rahoituskanavia voitaisiin hyödyntää. STEA puolestaan voisi tarkastella, miten se voisi toiminnallaan edesauttaa tämän yhteistyön toteuttamista huomioiden kuitenkin, ettei STEA-avustusta voi käyttää perustutkimuksen tekoon. (Keskeiset toimijat: nuorisoalan toiminnalliset järjestöt, tutkimuslaitokset, STEA)

4. Vertaisoppiminen ja käytäntöjen vertaiskehittäminen

Järjestöillä on osin samankaltaisia toimintoja, joiden kehittämisessä edelleen tulee hyödyntää aktiivisesti vertaisoppimista ja -kehittämistä. Tämä voisi koskea esimerkiksi tavoitteiden asettelua, kohderyhmien tavoittamisen ja toimintojen sisältöjen kehittämistä ja tuloksellisuuden osoittamista. Kohderyhmien osalta jatkossa korostuvat esimerkiksi koronan vaikutuksesta eristäytyneet ja toiminnasta pois tippuneet. (Keskeiset toimijat: nuorisoalan toiminnalliset järjestöt)

5. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

Nuorisoalan toiminnallisilla järjestöillä on paljon kokemusta hyvin toimivan vapaaehtoistoiminnan kehittämisestä. Näitä kokemuksia tulisi jatkossakin jakaa avoimesti myös muiden kuin saman alan järjestöjen kesken. Lisäksi tarvittaisiin uusia yhteistyökokeiluja vapaaehtoistoimintaan liittyen. Lisäksi järjestöt voisivat yhdessä kehittää vapaaehtoistoiminnan tuloksellisuuden osoittamista esimerkiksi koskien vapaaehtoisten siitä saamia hyötyjä. (Keskeiset toimijat: nuorisoalan toiminnalliset järjestöt)

3.9 Kehitysvammajärjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. YK:n vammaissopimuksen huomioiminen

Yhteiskehittämistilaisuudessa keskusteltiin vammaissopimuksen ja muiden ihmisoikeussopimusten huomioimisesta STEA-avusteisessa toiminnassa. Tätä vuoropuhelua on tarpeen jatkaa, jotta voitaisiin löytää yhdessä keinoja, miten STEA-avustukset voisivat tukea nykyistä paremmin vammaissopimuksen täytäntöönpanoa. Sen lisäksi, että järjestöt huomioivat sopimukset toiminnassaan, voi vammaissopimuksen sisältöjen avulla löytyä uusia tapoja jäsentää, määritellä ja kohdentaa STEAn avustustoimintaa. (Keskeiset toimijat: STEA, kehitysvammajärjestöt)

2. Järjestöjen ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen

Järjestöjen ja tutkimuslaitosten välillä on jo nykyiseltään yhteyksiä ja yhteistyötä. Yhteistyölle on kuitenkin lisää mahdollisuuksia (esimerkiksi tutkimustiedon hyödyntäminen hankkeissa, tuloksellisuuden osoittaminen, tutkimusten tekeminen yhteistyössä esimerkiksi koskien pitkäaikaisia vaikutuksia). Yhteistyö tarvitsee kuitenkin myös rakenteita esimerkiksi järjestöjen toiminnasta syntyvän tiedon välittämiseen tutkimustoimijoille. Oleellista on löytää molempia osapuolia palvelevia yhteistyön muotoja. Järjestöjen tulisi arvioida, miten jo olemassa olevia rahoituskanavia voitaisiin hyödyntää. STEA puolestaan voisi tarkastella, miten se toiminnallaan voisi edesauttaa järjestöjen ja tutkimuksen välisen yhteistyön toteuttamista huomioiden kuitenkin, ettei STEA-avustusta voi käyttää perustutkimuksen tekoon. (Keskeiset toimijat: kehitysvammajärjestöt, tutkimuslaitokset, STEA)

3. Toimintaympäristön muutosten vaikutusten huomioiminen toiminnan kohdentamisessa

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset (esimerkiksi koronapandemia ja palvelurakennemuutokset) vaikuttavat toiminnan kohderyhmiin eri tavoin. Muutosten vaikutuksista tarvitaan tutkittua tietoa. Yhteiskehittämistilaisuudessa käydyn keskustelun perusteella huomiota tulisi jatkossa tarvelähtöisesti suunnata erityisesti lievästi kehitysvammaisiin, moniongelmaisiiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin, vaikeimmin kehitysvammaisiin, ikääntyviin kehitys- ja puhevammaisiin henkilöihin, moniperusteisen syrjinnän kohteena oleviin sekä naisiin, lapsiin, nuoriin ja kielellisiin vähemmistöihin. (Keskeiset toimijat: kehitysvammajärjestöt, STEA)

4. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen

Vapaaehtoistoimintaa voisi jatkossa kehittää erityisesti pyrkimällä lisäämään kohderyhmän mahdollisuuksia toimia vapaaehtoisina ko. järjestöissä mutta myös laajemmin vapaaehtoistoiminnassa eri järjestöissä ja yhteisöissä. Tuettua vapaaehtoistoimintaa tulisi edistää. Vapaaehtoistoiminnan kehittämistyötä tulee tehdä kohderyhmää osallistaen ja tutkittuun tietoon perustuen. Vapaaehtoistoiminnan lisäksi kehitysvammaisilla on tärkeitä vastikkeellisia tehtäviä (esim. toimiminen kokemusasiantuntijana), joiden kehittäminen olisi niin ikään jatkossa tärkeää. (Keskeiset toimijat: kehitysvammajärjestöt, vapaaehtoistoimintaa järjestävät toimijat)

5. Vaikuttamis- ja edunvalvontatyön kehittäminen

Järjestöt tekevät yhteistyötä vaikuttamis- ja edunvalvontatyössä esimerkiksi eri verkostojen avulla. Järjestöillä on sekä yhteisiä että omia erityisiä tavoitteita edunvalvonnassa ja vaikuttamistyössä. Oleellista olisi jatkossa tunnistaa edunvalvonnassa ja vaikuttamistyössä järjestöjen kesken ne asiat, joissa voidaan tehdä yhteistyötä. Jatkossa on erityisesti tarpeen kehittää yhteistyötä alueellisella tasolla hyvinvointialueiden suuntaan. Järjestöillä on toimintojensa järjestämisen ohella tärkeä rooli asiantuntijoina ja havaittujen epäkohtien esiin tuojana. Yksin ja yhteistyössä tapahtuvan edunvalvonnan ja vaikuttamistyön tuloksellisuuden osoittaminen edellyttää tulevaisuudessa erityistä kehittämistyötä. (Keskeiset toimijat: kehitysvammajärjestöt, hyvinvointialueet)

3.10 Neurologisten sairauksien järjestöt

Keskeiset kehittämiskohteet:

1. Terveyden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen järjestöjen, kuntien ja hyvinvointialueiden kumppanuuksilla

Yhteiskehittämistilaisuudessa keskusteltiin tarpeesta kytkeä järjestöjen toimintaa ja STEA-avusteista toimintaa pitkän aikavälin tavoitteisiin. Keskustelussa peräänkuulutettiin kokonaisvaltaista hyvinvointia luovan "ekosysteemin" tarkastelua, koko palvelujärjestelmään vaikuttamista ja järjestöjen toimintaympäristön ilmiöpohjaista tarkastelua. Tällainen tarkastelu ja yhdessä määritellyt pidemmän aikavälin tavoitteet auttaisivat järjestöjä määrittelemään

lyhyemmällä aikavälillä nykyistä konkreettisempia – tarvittaessa kohderyhmäkohtaisia – tulostavoitteita, joiden todentaminen olisi nykyistä paremmin mahdollista. Tällainen tarkastelu voisi edetä järjestölähtöisesti eri kohderyhmien tarpeet huomioiden, mutta oleellista on myös toimia yhteistyössä kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa ja pyrkiä vaikuttamaan niille määriteltäviin strategisiin ja toiminnallisiin tavoitteisiin, järjestöjen rooliin näiden tavoitteiden saavuttamisessa ja sujuviin palvelupolkuihin julkiset palvelut ja järjestöjen toiminta huomioiden. (Keskeiset toimijat: neurologisten sairauksien järjestöt, hyvinvointialueet, kunnat)

2. Järjestöjen ja tutkimuslaitosten yhteistyön kehittäminen

Järjestöjen ja tutkimuslaitosten välillä on jo nykyiseltään yhteyksiä ja yhteistyötä. Yhteistyölle on kuitenkin lisää mahdollisuuksia (esimerkiksi tutkimustiedon hyödyntäminen hankkeissa, tuloksellisuuden osoittaminen, tutkimusten tekeminen yhteistyössä esimerkiksi koskien pitkäaikaisia vaikutuksia). Yhteistyö tarvitsee myös rakenteita esimerkiksi järjestöjen toiminnasta syntyvän tiedon välittämiseen tutkimustoimijoille. Oleellista olisi jatkossa löytää molempia osapuolia palvelevia yhteistyön muotoja. Lisäksi on huomioitava, että kohderyhmällä on tarve osallistua tutkimukseen ja kuulla esimerkiksi omaa tilannettaan koskevasta tutkimuksesta. (Keskeiset toimijat: neurologisten sairauksien järjestöt, tutkimuslaitokset)

Järjestöjen tulisi arvioida, miten jo olemassa olevia rahoituskanavia voitaisiin hyödyntää. STEA puolestaan voisi tarkastella, miten se toiminnallaan voisi edesauttaa järjestöjen ja tutkimuksen välisen yhteistyön toteuttamista huomioiden kuitenkin, ettei STEA-avustusta voi käyttää perustutkimuksen tekoon. Tutkimuslaitosten kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi jatkossa korostuu oppilaitosten kanssa tapahtuva yhteistyö. (Keskeiset toimijat: neurologisten sairauksien järjestöt, tutkimuslaitokset, STEA)

3. Toimintaympäristön muutosten vaikutusten huomioiminen toiminnan kohdentamisessa

Yhteiskehittämistilaisuuden keskustelussa käsiteltiin sekä ehkäisevää ja ennakoivaa toimintaa (esimerkiksi viestintää ja tiedon jakamista eri kanavia ja eri yhteistyökumppaneiden avulla) sekä eri sairauksista johtuvia tarpeita. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset (esimerkiksi koronapandemia, palvelurakennemuutokset ja digitalisaatio) vaikuttavat järjestöjen toiminnan kohderyhmiin eri tavoin. Järjestöt myös näkevät ja kuulevat palvelujärjestelmän ja palveluiden muutosten positiiviset tai negatiiviset vaikutukset nopeasti toimien asiakkaiden äänen esille tuojina. Yhteiskehittämistilaisuudessa käydyn keskustelun perusteella huomiota tulisi jatkossa tarvelähtöisesti suunnata esimerkiksi työikäisiin muistisairauksien riskiryhmiin, palveluiden näkökulmasta "väliinputoajiin" ja toimintaympäristön muutoksista syntyviin ja johtuviin palvelutarpeisiin, oikeuksistaan ja palveluista tietämättömille, yksin asuviin ja neurodiversiteetin eri muotoihin. Lisäksi keskustelussa tuotiin esiin useita tarkempia diagnoosipohjaisia kohderyhmiä ja heidän tarpeitaan. Järjestöjen tulisi viestiä tehokkaasti ja koordinoida toimintaansa, jotta epätarkoituksenmukaista päällekkäistä tekemistä voidaan poistaa, järjestöjen eri osaamisia voidaan käyttää ja syntyviä tuloksia ja hyviä käytäntöjä voidaan hyödyntää mahdollisimman

paljon. Lisäksi jatkossa korostuu yleisesti rakenteisiin vaikuttaminen järjestöille syntyvien osaamisten, tietojen ja kokemusten pohjalta sekä eri palveluissa työskenteleviin ammattilaisiin vaikuttaminen (tiedot, osaaminen, asenteet) palveluiden parantamiseksi eri kohderyhmien näkökulmasta. (Keskeiset toimijat: neurologisten sairauksien järjestöt, STEA)

4. Vaikuttamis- ja edunvalvontatyön kehittäminen

Järjestöt tekevät yhteistyötä vaikuttamis- ja edunvalvontatyössä esimerkiksi eri verkostojen avulla. Järjestöillä on sekä yhteisiä että omia erityisiä tavoitteita edunvalvonnassa ja vaikuttamistyössä. Oleellista olisi jatkossa tunnistaa edunvalvonnassa ja vaikuttamistyössä järjestöjen kesken ne asiat, joissa voidaan tehdä yhteistyötä. Jatkossa tulisi kansallisen tason lisäksi erityisesti kehittää yhteistyötä alueellisella tasolla tulevien hyvinvointialueiden suuntaan kehitettäessä rakenteita, palveluja ja palvelupolkuja. Järjestöillä on toimintojensa järjestämisen ohella tärkeä rooli asiantuntijoina ja mahdollisten epäkohtien esiin tuojana. Yksin ja yhteistyössä tapahtuvan edunvalvonnan ja vaikuttamistyön tuloksellisuuden osoittaminen edellyttää erityistä kehittämistyötä. (Keskeiset toimijat: neurologisten sairauksien järjestöt, hyvinvointialueet, STEA)

Yhteiskehittämistilaisuudessa tunnistettiin myös mahdollisuuksia järjestöjen väliseen yhteistyöhön vapaaehtoistoiminnan kehittämisessä ja järjestämisessä. Tuettu vapaaehtoisuus on merkityksellistä, mutta kaikki järjestötoiminta ei voi toimia vapaaehtoisten voimin. (Keskeiset toimijat: neurologisten sairauksien järjestöt)

4 Huomioita yhteiskehittämisen toteutuksesta ja tuloksista

Tässä luvussa esitetään toteuttajan huomioita yhteiskehittämisen toteutuksesta ja tuloksista. Havaitut kehittämiskohteet on tarpeen huomioida suunniteltaessa yhteiskehittämisen jatkoa.

STEA-avusteisen toiminnan tuloksellisuuden yhteiskehittäminen toteutettiin ensimmäistä kertaa. Alla on esitetty yhteiskehittämisen toteutukseen ja tuloksiin liittyviä huomioita, jotka on tärkeää huomioida yhteiskehittämisen jatkokehitystyössä. Kokonaisuudessaan yhteiskehittämisen prosessi toteutui pääpiirteittäin suunnitellun mukaisena.

Howspace-palvelun käyttäminen yhteiskehittämisen eri vaiheissa toimi menestyksekkäästi ja osallistujien työskentely Howspace-alustalla oli mutkatonta. Vain yksittäiset osallistujat kokivat etätyöskentelyn tai käytettyjen välineiden (Howspace ja Teams) haittaavan keskustelua.

Kutsuttavat osallistujat tunnistettiin STEAn toimesta. Tilaisuuksiin osallistui lopulta kutsuttuja vähemmän osallistujia (kts. taulukko 1). Jatkossa kutsuttavat osallistujat voitaisiin määritellä ja päättää järjestön sisältä käsin, jolloin järjestöille ilmoitettaisiin esimerkiksi kutsuttavien osallistujien lukumäärä ja mahdollinen tarkempi ohjeistus valintaan, ja järjestöt ilmoittavat itse, ketkä henkilöt heiltä osallistuvat tilaisuuteen. Sidosryhmien tunnistamisen voisi toteuttaa siten, että myös järjestöt voisivat yhteiskehittämistä suunniteltaessa ehdottaa sopiviksi näkemiään tahoja tilaisuuteen.

Ennakkotehtävät rakentuivat osin tilannekuvien sisältöjen pohjalle. Riippuen tilannekuvien järjestöluokkakohtaisesta sisällöstä ja vastaajien käsitysten vastaavuudesta tilannekuvaan, olivat vastaukset järjestöluokkien välillä keskenään erilaisia. Eroja nousi esiin erityisesti sen suhteen, missä määrin vastaajien huomio keskittyi tilannekuvien havaintojen kommentointiin ja missä määrin esitettiin pohdintaa jatkossa tarvittavista toimenpiteistä. Yhtenäistämällä tilannekuvien rakennetta ja sisältöä voidaan yhtenäistää myös yhteiskehittämisen sisältöä. Tilannekuvien kommentointi ennakkoon oli kuitenkin tarkoituksenmukaista, jotta yhteiskehittämistilaisuuden rajallinen aika pystyttiin suuntaamaan yhteiseen tuloksellisuutta koskevaan keskusteluun ja kehittämistyöhön. Lisäksi tilannekuvan läpikäynti oli oleellinen osa yhteiskehittämistilaisuutta. Vaikka kaikki eivät olleetkaan samaa mieltä tilannekuvan kaikesta sisällöstä, oli tarvittavista toimenpiteistä keskusteleminen mahdollista vasta yhteisen vuorovaikutteisen keskustelun kautta.

Yhteiskehittämistilaisuuksissa oli kaksi ennalta valittua työskentelyteemaa, jotka pääosin toimivat hyvin keskustelun suuntaamisessa. Koska osallistujajoukko oli heterogeeninen edustaen keskenään erilaisia järjestöjä ja avustuskohteita, oli yksittäiseen ennalta valittuun teemaan useita erilaisia

näkökulmia sen osalta, missä määrin kehittämistarpeita esiintyi ja mitä kehittämistoimenpiteitä jatkossa tarvitaan. Näin ollen yhteiskehittämistilaisuudessa ei vielä suoraan ollut mahdollista laatia listaa tarvittavista toimenpiteistä, vaan ennemminkin lista kehittämiskohteista. Jatkossa myös yhteiskehittämisen teemojen valinnassa on syytä huomioida, että näkemykset esimerkiksi toiminnan kohdentamisesta, yhteistyön tekemisestä tai vapaaehtoisten roolista voivat erota hyvinkin paljon paitsi järjestöluokan sisällä, myös STEAn ja järjestöjen välillä.

Yhteiskehittämistilaisuuksiin valitut työskentelyteemat ohjasivat keskustelua, mikä vaikutti myös järjestöluokakohtaisten kehittämisagendojen "kärkiin", vaikka sama kehittämiseteema voisi periaatteessa koskea useampaakin järjestöluokkaa. Esimerkiksi tutkimusyhteistyö nostettiin kehittämisen agendalle vain joissain järjestöluokissa, mutta se ei tarkoita, etteikö yhteistyö olisi tärkeää myös muissa järjestöluokissa muun muassa tuloksellisuuden osoittamiseksi.

Useiden järjestöluokkien keskusteluissa läpileikkaavana teemana oli saada järjestötyölle entistä tunnustetumpi asema julkishallinnon kanssa tehtävässä yhteistyössä. Usein jaettu kokemus oli, ettei järjestöjen kohderyhmän ja palvelutarpeen tuntemusta hyödynnetä palvelujärjestelmän ja rakenteiden kehittämisessä riittävästi. Tämä on erittäin ajankohtaista nyt, kun hyvinvointialueiden kehittämistyö on käynnissä. Osa järjestöistä on päässyt "oikeisiin pöytiin", mutta tämä ei toteudu kaikilla alueilla, kaikissa järjestöluokissa tai järjestöissä toivotulla tavalla. Järjestöjen julkiselle sektorille aikaansaama lisäarvo tulisi tehdä nykyistä näkyvämmäksi. Tuloksellisuuden seuranta ja arviointi sekä viestintä näistä nähtiin yhtenä keskeisenä keinona. Tältä osin järjestöt ja STEA ovat yhteisellä asialla. Myös kustannushyötyjen arviointia tulisi hyödyntää enemmän.

Keskusteltaessa tuloksellisuudesta useassa yhteiskehittämistilaisuudessa ymmärrettiin, että tarkoituksenmukainen tavoitteiden asettelu, asetettuja tavoitteita edistävä toiminta ja tulosten osoittaminen on myös perusprojektiosaamista, jossa pääsee jo pitkälle määrittelemällä sellaisia tavoitteita, joiden mukaisia tuloksia on mahdollista osoittaa. Aina ei ole kyse pitkälle vietyjen mittaamisen tapojen kehittämisestä, vaan esimerkiksi paremmin määritellyistä tavoitteista. Niin ikään useassa yhteiskehittämistilaisuudessa käytiin hyviä keskusteluja siitä, kuinka kaikki lähtee kohderyhmien – muuttuvien – tarpeiden hyvästä tuntemuksesta sekä kyvystä määritellä toiminnan kohderyhmät riittävän konkreettisesti. Kyse ei aina ole liian niukoista resursseista, vaan myös suunnittelun ja tekemisen laadun parantamisesta. Samalla on kuitenkin huomioitava, että hankkeiden hallinnointi ja niihin liittyvä raportointi kuormittaa hyvin erikokoisia ja erilaisilla resursseilla toimivia järjestöjä.

Jatkossa voi olla tarpeen harkita yhteiskehittämistilaisuuksien järjestämistä kaksiosaisena siten, että kehittämisagendan tai vastaavan tuotoksen valmistuttua pidettäisiin toinen tilaisuus, jossa kehittämisagendaa voitaisiin viedä pidemmälle esimerkiksi toimintasuunnitelman suuntaan (toimenpiteet, aikataulut ja keskeisten toimijoiden roolit). Toinen vaihtoehto voisi olla tarkentaa työskentelyteemoja varhaisemmassa vaiheessa sellaisiksi, että yhden tilaisuuden sisällä on mahdollista päästä syvemmälle tarvittaviin ratkaisuihin. Haasteena tosin on, että tilaisuuksien keskeinen anti oli keskustella myös siitä, mitä kehittämishaasteita osallistujat tunnistavat ja missä määrin ne ovat useaa tai kaikkia koskettavia. Ennalta määritely haaste ei välttämättä olisi

yleisesti hyväksytty. Yksityiskohtaisen kehittämishaasteen ennalta määrittely olisi siis vaikeaa – ainakin siten, että se tapahtuisi yhteiskehittämisen hengessä. Yksi mahdollinen ratkaisu tähän voisi olla se, että ennakotehtävävaiheessa olisi jo tarkemmin muotoiltuja tilannekuvasta otettuja kehittämistarpeita, joiden priorisointia pyydetään vastaajilta. Tämä voisi mahdollistaa yksittäisiin keskeisiin konkreettisiin kehittämistarpeisiin pureutumisen nopeammin itse yhteiskehittämistilaisuudessa. Tämän ohella on kuitenkin tärkeää, että osallistujat pystyivät nostamaan myös vapaammin esiin havaitsemiaan kehittämistarpeita. Lisäksi on huomioitava yhteiskehittämisen – ja siinä tällä kertaa hyödynnetyn kehittämisagendan – luonne. Kyse ei ole sitovasta ohjelma-asiakirjasta tai muusta velvoittavasta dokumentista, vaan ison toimijajoukon yhteisvoimin tuottamasta agendasta, jonka sisältöjä toimijoiden tulee itse ottaa huomioon ja tarvittaessa myös huomioida omissa suunnitteluasiakirjoissaan. Kyse ei ole hierarkkisesta ylhäältä johdetusta kehittämistoiminnasta, vaan autonomisten toimijoiden tunnistamista kehittämistarpeista ja jokaisen toimijan omaan tahtotilaan perustuvasta kehittämisestä. Kehittämisagendojen hyödyntäminen edellyttää joka tapauksessa jatkokehittämistä. Voisiko kehittämisagenda toimia yhtenä käsiteltävänä asiana STEAn ja järjestöjen välisen dialogin jatkamisessa vuonna 2022? Tuloksellisuuden raportointi, arviointi ja yhteiskehittämisen prosessin kokonaisuuden tulisi rakentua riittävän usein tapahtuvalle aidolle vuorovaikutukselle, jotta toimijoiden keskinäinen ymmärrys ja luottamus vahvistuisi edelleen mahdollistaen myös entistä vaikuttavamman STEA-avusteisen toiminnan. Nyt toteutettu yhteiskehittämisen prosessi toimii tämän osalta yhtenä kokeiluna.

Järjestöluokkien välillä oli yhteiskehittämistilaisuuksissa jonkin verran eroja siinä, minkä verran keskusteluja käytiin ja missä määrin keskustelut ja puheenvuorot tähtäsivät erityisesti tuloksellisuuden kehittämiseen. Keskustelussa palattiin usein siihen, oliko kyse esimerkiksi heikosta tuloksellisuudesta vai siitä, eikö tuloksia pystytä osoittamaan. Lisäksi keskusteltiin siitä, missä määrin on mahdollista raportoida sellaista toimintaa, jolla tutkimustiedon perusteella tiedetään olevan positiivisia vaikutuksia, ja siitä, millaisella aikajänteellä eri toimintojen erilaisia tuloksia on mahdollista todentaa. Pyrkimyksenä oli kaikissa yhteiskehittämistilaisuuksissa kohdentaa keskustelua erityisesti STEAn tuloksellisuusarvioinnissaan käyttämään tulosketjuun, jossa lähdetään tavoitelluista muutoksista ja resursseista ja edetään tavoitettujen kohderyhmien, toiminnan, tuotosten ja aikaansaatuisten tulosten kautta tulosten arviointiin. Useimmissa yhteiskehittämistilaisuuksissa tässä onnistuttiin hyvin. Lisäksi yhteiskehittämisen tullessa säännöllisemmäksi osaksi STEAn ja järjestöjen välistä vuoropuhelua, myös osallistujat oppivat aiemmista tilaisuuksista.

Yhteiskehittämisen aikana esitettiin useita toiveita STEAn toiminnan kehittämiseksi. STEAlta toivotaan lisää järjestöjen kanssa tapahtuvaa vuorovaikutusta, ennakoitavuutta, prosessien ja lomakkeiden selkeyttämistä, erilaisten järjestöjen ja toimintojen nykyistä parempaa huomioimista sekä yhteistyötä seurannan ja mittareiden kehittämisessä, erityisesti koskien ehkäisevää toimintaa, vaikuttamistyötä, edunvalvontaa ja viestintää. Tulosten osoittamiseen liittyvä keskustelu oli läpi yhteiskehittämisen prosessin laajaa. Säännöllisiä koulutuksia pidettiin tarpeellisina sekä järjestöjen että STEAn taholta, mutta tämän ohella kaivattiin eri tavoin mittareiden ja menetelmien yhteiskehittämistä sekä yhteistyötä tutkimusta toteuttavien toimijoiden kanssa. STEAn

koulutuksia ja toteuttamaa mittaripilottia kiiteltiin, mutta erilaisten mittaamista koskevien tarpeiden määrä on suuri. Useaan otteeseen tuotiin esiin myös se, että järjestöt ovat resursseiltaan hyvin erilaisia, joten myös niiden kompetenssit arvioinnin osalta vaihtelevat suuresti.

Lisäksi esimerkiksi raportoinnin teknisiä merkkirajoituksia toivottiin muutettavan siten, että raportioijat pystyisivät nykyistä paremmin kuvaamaan toimintaansa ja tuloksiaan. Toisaalta järjestöt esittivät toiveita "itselle räätälöidymmistä" raportointilomakkeista, mutta toisaalta ymmärrettiin myös pyrkimystä luoda kaikille yksinkertaisempia lomakkeita.

Yleisesti ottaen STEAn aloitetta yhteiskehittämisen kiiteltiin, toki todeten siinä olevan kehittämistarpeita. Yhteiskehittämisen aikataulu oli kokonaisuudessaan tiivis ja osallistujien kannalta osin ongelmallinen. Yhteiskehittämisen tiivis toteutustahti ei juuri mahdollistanut sisällöllistä kehittämistä yhteiskehittämistilaisuuksien toteutuksen aikana. Osa osallistujista piti ongelmallisena sitä, että STEA-hakemusten valmistelu oli samaan aikaan viimeistelyvaiheessa. Erityisesti yhteiskehittämisen viimeinen vaihe, kehittämisagendan kommentointi, koettiin ajankohdallisesti ongelmallisena STEA-hakemusten viimeistelyvaiheen kanssa.

Liite: Ennakkotehtävien palaute STEAn tilannekuvaan

1. Pelastusalan vapaaehtoisjärjestöt

- Huomioita siitä, että tilannekuva vastaa vastaajien näkemyksiä joiltain osin, joidenkin mielestä ei kovin paljoa:
 - Jonkinlaisena mediaanina tilannekuva voi toimia, mutta yleistystä ei sen perusteella ei voi tehdä.
 - Lukija kaipaa tarkempaa dataa, perusteluja ja toimintamalleja.
 - Arvio pandemian kielteisistä vaikutuksista toimintaan jää liian vähäiseksi.
 - Onnistumisia olisi voitu myös paremmin tuoda esiin.
 - Tilannekuva oli hyvin suppea ja siinä tuotiin esiin pääosin negatiivisia asioita.
 - Yleisellä tasolla pelastusalan vapaaehtoisjärjestöjä koskeva tuloksellisuuden tilannekuva vastaa varmasti järjestöjen raportoimia tietoja kohderyhmien ja tavoitteiden asettamisen osalta.
 - Ennaltaehkäisevän työn merkitys ei näy riittävällä tavalla tilannekuvan analyysissä ja johtopäätöksissä.
 - Huomioita, että jos vapaaehtoisella pelastuspalvelulla tarkoitetaan Vapepa-verkosta, niin tilannekuvassa voi olla päällekkäisyyttä tai jopa ristiriitaisuuksia.
- Huomioita siitä, mitä on kysytty ja mistä on pystytty raportoimaan:
 - Havainnot vastaavat hyvin sitä mitä raportoinnilla pystyy tuomaan esiin. Viranomaisyhteistyö ei ole raportoinnissa selkeästi esitettävänä.
 - Muutostavoitteisiin emme ole nähtävästi onnistuneet riittävästi kirjaamaan vaikuttamista viranomaisiin. Tässä näkökulmana että vapaaehtoisresursssia käytettäisiin enemmän ja koulutus-/harjoitusyhteistyö olisi aktiivista ja pysyisi tiiviinä leikkauksista huolimatta. Toisaalta viranomaiset ovat jaotteluiden vuoksi yhteistyötaho, ei kohderyhmä. Tämä myös heijastuu tulosten kuvaamiseen laajemmin.

- Hyvinvointiin liittyen tuntuisi olevan kattavasti raporteissa koontia mutta miksi ei muihin toiminnan tuloksiin? Onko tiedonkeruuseen vaikuttanut hyvinvoinnin merkityksen korostaminen?
- Tietoa toiminnan tuloksista on vaikea raportoida nykyisen järjestelmän kautta.
- Yhteistyötä tehdään laajalti, mutta uusiakin mahdollisuuksia nähdään:
 - Yhteistyön lisääminen pelastusalan järjestöjen ja muiden kansalaisjärjestöjen kanssa - yhdessä tekemällä vaikuttavuus ja tuloksellisuus kasvaa.
 - Pelastusalan järjestöjen tulisi tehdä enemmän yhteistyötä muiden sektorien kanssa (järjestökenttä, viranomaiset, yksityissektori). Poikkitieteellisellä toiminnalla saavutetaan vaikuttavuutta enemmän, kuin toimimalla vain oman toimialan sisällä.
 - Aktiivinen ja ennakkoluuloton verkostoituminen uusiin kumppaneihin sopien kaikkia osapuolia hyödyttävistä yhteistyön rajapinnoista ja toimintamalleista - vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta, mutta myös kustannustehokkuutta parantaen.
 - Toiminta edellyttää vahvaa markkinointiviestinnällistä ja myynnillistä otetta, sen resursoinnissa pelastusosalalla yleisesti ottaen on vielä parannettavaa.
 - Hyvien käytäntöjen avaaminen ja resurssien maksimaalinen hyödyntäminen.
 - Pelastusalan toimijoiden pyrkimys tasalaatuisen, laadukkaaseen suorittamiseen ei tilannekuvan perusteella kaikilta osin toteudu - vertaisoppimisen paikka?
 - Lisää uusia, ja uudenlaisia koulutuksia ja entisten sitkeää jatkamista. Yhteistoiminnan lisäämistä sidosryhmien kanssa. Lisää kouluttajia.
 - STEA voisi auttaa järjestöjä löytämään toisensa paremmin ja tekemään nykyistä läheisempää yhteistyötä tavoitteiden saavuttamiseksi.
 - Enemmän out-of-thebox -ajattelua kaikilta toimijoilta, vähemmän siiloutumista ja poteroissa pysymistä.
 - Meillä on olemassa hyvin toimivat järjestelmät, joiden kautta viranomaiset saavat tarvitsemaansa tukea. Mahdollisuuksia viranomaisella olisi kuitenkin hyödyntää tätä useammin ja laajemmin kuin nyt.
 - Yhteisten tavoitteiden läpi käyminen ja niiden luominen. Käytännön tilanteissa (etsintätehtävissä, varautumisessa) yhteistyö on sujuvaa ja sitä tulisi lisätä myös hallinnon puolelle.
 - Turvallisuuskomitean järjestöyhteistyöryhmä on hyvä areena, jossa järjestöt voivat jakaa kokemuksiaan keinoista nostaa järjestöjen näkyvyyttä, verkkokouluttamisesta

sekä järjestöjen toimintaedellytyksistä. Verkostoitumista ja yhteistyötä tulee tehdä enemmän, jolloin tuloksellisuuden osoittaminen helpottuu ja tulee näkyväksi.

- Yhteistyötä ja toimintamalleja on lisätty asuinkiinteistötoimijoiden ja muilla kansalaisia lähellä olevien toimijoiden avulla.
- Vapaaehtoisten rooli nähdään vaikuttavuuden kannalta tärkeänä:
 - Vapaaehtoisten osallistaminen ja innostaminen on onnistunut koronavuodesta haasteista huolimatta.
 - Vapaaehtoisten sitoutuneisuus ei ilmene selvästi tilannekuvasta vaikka se on mielestäni tärkeä osa tuloksellisuutta.
 - Vapaaehtoisten määrän kasvattaminen ja harrastajien kokema mielekäs harrastus on vaikuttavuuden tärkeä perusta.
 - Kun kerätään tietoa pelastuspalveluun osallistuneista vapaaehtoisista, herää kysymys, mitä nämä vapaaehtoiset ovat ja mihin sijoittuneena? Millaista osaamista koulutuksilla on pyritty saamaan / on saatu aikaan?
- Suhde toimialan kehittämiseen:
 - Toimialojen kulloinkin määritellyt vaikuttavuustavoitteet tulee ohjata myös kehittämistoimenpiteitä. Pelastustoimen näkökulmasta on pyrittävä löytämään keinoja siihen, kuinka eri väestöryhmiin vaikutetaan. Erilaisten vaikutusväylien ja mahdollisuuksien tunnistaminen vaatii kehitystyötä. Myös yhteisen työn tunnistaminen ja systemaattinen hyödyntäminen on tärkeä osa vaikuttavuustyötä.
 - STEAn tulisi kyetä kytkemään pelastusalan vastuviranomaiset (Pelastusosasto, Rajavartiolaitoksen esikunta ja Poliisihallitus) tiiviimmin mukaan pelastusalan vapaaehtoisjärjestöjen tulosohjaukseen siten, että vuosittain määriteltäisiin yhdessä selkeät tavoitteet ja samalla viranomaiset sitoutuisivat vapaaehtoistoiminnan tukemiseen ja toimintaedellytysten turvaamiseen.
- Vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden kasvuun on vaikutettu nykyaikaisin keinoin, mm. digitaalisuuden mahdollistamalla työkaluilla.
- Toiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi järjestöt voisivat käyttää aiempaa enemmän erilaisia kokeiluluonteisia hankkeita ja projekteja uusien hyvien käytäntöjen ja ajatusten testaamiseen ja olla siten ketterämpiä ja rohkeampia kokeilemaan uusia asioita toiminnan kehittämiseksi.
- Mittaamisesta:
 - Ongelma on siinä, että tuloksellisuutta mitataan lukumäärillä ja varsinainen laadullinen arviointi jää vähemmälle huomiolle.

- STEA katsoo että tuotokset, eli suoritteet eivät ole tuloksia ja muuten tulosten mittaaminen / kvantifioiminen on hyvin vaikeaa. Pitäisikö jossain kohtaa tyytyä ns. tuotosten tunnustamiseen, mikä todellisuudessa korreloi varsin pitkälle tavoitellun tuloksen kanssa.
- Kohderyhmien riittävän laaja-alaisessa kuvaamisessa ja raportoinnissa on puutteita, koska pelastusalan järjestöjen toiminta ei varmasti rajoitu yksin järjestöissä toimiviin vapaaehtoiisiin, vaan laajemmin yhteiskunnan toimintaan, avuntarpeessa olevien auttamiseen ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn.
- Tilannekuvassa on huomioitu: mikä on ollut koulutettujen vapaaehtoisten merkitys tehtävien suorittamisessa, ei raporttien perusteella kerätä. Tämä on hyvä huomio.
- Kaiken kaikkiaan tiedon keruu joiltakin kohderyhmiltä - esim. maahanmuuttajataustaisilta ja erityisryhmiltä - on osoittautunut haasteelliseksi. Kouluttajien aktiivisuus tiedon keruussa ja sen kohdentumisessa tällöin korostuu.
- Valmiuden laatu ja laajuus tulisi olla myös todennettavissa raportoinnin lisäksi.
- Viranomaisten vapaaehtoiselta pelastuspalvelulta saaman hyödyn ja laadun paras arvioija on viranomainen.
- Turvallisuusympäristön kehittyminen tapahtuu pienin askelin pitkän ajan kuluessa, mikä on mittaamisessa ja arvioinnissa hyvä tiedostaa. Kohderyhmästä riippuen, tuloskehitys voi toisinaan olla nopeastikin kumuloituvaa ja syklistä.
- Yhteistyön kattavuus ja saavutetut hyödyt olisi hyvä saada myös kuvattua.
- Tulosten todentamisen parantaminen, erityisesti rajapintojen yli tapahtuvan yhteistyön osalta
- Tuloksista raportointia tulisi selkeyttää ja kohdentaa paremmin pelastuspalvelujärjestöjen toimintaa vastaavaksi.
- Osa STEA-avusteisesta toiminnasta on pitkäjänteistä asiantuntijatyötä, jolle on haasteellisempaa luoda vastaavia mittareita kuin esim. vapaaehtoisten parissa tehtävään tai johonkin rajattuun kohderyhmään kohdistuvaan työhön.
- Ay-avusteisen toiminnan esittely samassa laajuudessa kuin Ak- ja C-avusteisen. Arvio avustusten leikkausten vaikutuksesta jo toteutettuun ja tulossa olevan toimintaan.
- Toiminnan, talouden ja resurssien (esim. työaika) käytön suunnittelu tuloksellisuuden näkökulmasta käsin. Toiminnan tulosten seuranta ja arviointi jo toimintakauden aikana, ei vasta sen päätyttyä (pystytään vielä tarvittaessa tekemään korjausliikkeitä).

- Järjestön hallinto ja talous voisi kuitenkin olla yksi tuloksellisuusarvioinnin kohde.
- Tilannekuvaa luodessa olisi varmaan hyvä, että mukana olisivat arvioitavassa toiminnassa mukana olevia henkilöitä. Vaikka heillä on subjektiivinen näkemys, voisi se tuoda huomioita arviointiin ja johtopäätöksiin.
- Kohderyhmien määrittelystä:
 - Kohderyhmien määrittelyn hankaluus viranomaisia tukevassa vapaaehtoistoiminnassa nykyisellä raportointitavalla/pohjalla näkyvät myös tässä.
 - Määritellään kohderyhmät tarkemmin, ovatko ne vapaaehtoiset, viranomaiset, kansalaiset, yhteiskunta vai kaikki yhdessä? näkisin, että avustuksilla tuotetaan hyötyjä koko yhteiskunnalle ja siten sen tulisi olla laajempi kokonaisuus. Hyötyjä tuotetaan myös varautumiseen.
 - Tulosten tarkastelu vain kohderyhmän kautta (joka ei siis voi olla myös yhteistyötaho) jättää paljon tuloksellisuuden ulkopuolelle. Kenties tässä tulisi myös ajatella kohderyhmiä toisella tavalla.
- STEAlta toivotaan vuorovaikutusta, koulutusta, yhteistyötä, prosessien keventämistä, ennustettavuutta. erilaisten järjestöjen ja toimintojen huomioimista ja tuloksellisuuden yhteistä tarkastelua ja sisällön määrittelyä yhdessä (ml. kohderyhmät).
- STEAn koulutus- ja vuorovaikutustilaisuudet edelleen hyviä alustoja yhteisen ymmärryksen ja tavoitteiden rakentamiseksi.

2. Eläkeläisjärjestöt

- Yleisesti
 - Useita huomioita, että tilannekuva ei vastaa vastaajien käsitystä – ainakaan kokonaan, joidenkaan mielestä ei lainkaan.
 - Tuloksellisuusraportoinnin tuloksien taustalla oleva aineisto ja niiden pohjalta tehdyt johtopäätökset eivät avaudu riittävän hyvin, jotta pystyttäisiin vastaamaan, mitä tilannekuvasta puuttuu.
 - Ongelmallista järjestöjen ja avustuskohteiden niputtaminen yhteen. Vastauksissa toivotaan järjestökohtaista palautetta ja keskustelua.
 - Huomioita, että tulee huomioida eläkeläisjärjestöjen ja vammais- ja potilasjärjestöjen erilaiset roolit.

- Useassa vastauksessa pohdintaa, miten hyvinvointi oikein määritellään ja ymmärretään.
- Ennaltaehkäisevän työn arvostus ei näy STEAn havainnoissa. Toiminnan on tarkoitus olla ennaltaehkäisevää ja siten tukea ihmisten pärjäämistä itsenäisesti kotona niin pitkään kuin mahdollista.
- Tilannekuva luo kuvan tuloksellisuuden osoittamisesta, ei koko eläkeläisjärjestöjen toiminnasta sinällään.
- Mielestäni tuloksellisuuden osoittamattomuus on eri asia kuin tuloksettomuus, ja tällöin kehittämispaine kohdistuukin esimerkiksi vuorovaikutukseen toiminnan ja rahoittajan välillä riittävän varhaisessa vaiheessa, jotta raportoinnissa voidaan onnistua.
- Uskon dialogin kautta syntyvän paremman yhteisymmärryksen, joka palvelee kansalaisjärjestön tärkeintä päämäärää - sellaisen iäkkäiden omaehtoisen toiminnan mahdollistamista, jossa ikääntyvä väestö on toiminnan subjekti eikä objekti.
- Järjestöjen toiminnan kohdentumisesta:
 - Kansalaisyhteiskuntaan ja perusoikeuksiin kuuluu monimuotoisuus ja oikeus valita itselleen sopiva kohderyhmä.
 - Eläkeläisjärjestöt tekevät yhteistyötä esimerkiksi kehittämishankkeissa, mutta samaan aikaan on muistettava, että jokaisella eläkeläisjärjestöllä on omanlaisensa profiili, mikä käy ilmi mm. toiminnan sisällöstä. Tavoitamme erilaisia eläkeläisiä.
- Hyvinvoinnin ja koetun turvallisuuden edistämistä – puitteiden ja yhteisöllisyyden luontia enemmän kuin yksilöiden hoitamista
- Kohderyhmistä:
 - Vastauksissa on huomioita, että toiminnassa on mukana sekä toimintakyvyltään alentuneita että aktiivisia vapaaehtoisia. Molemmat ovat kohteita, vapaaehtoisia on enemmän.
 - Arvioinnissa on myös huomioitava se, etteivät ihmiset välttämättä kerro kaikkea omasta hyvinvoinnistaan. Ulkoisesti hyvinvoiva voi voida huonosti, muttei halua tuoda sitä julkisesti esille.
 - Vastauksissa on huomioita siitä, että eritavoin haasteisten kohderyhmien tavoittamista tapahtuu vapaaehtoisten kautta, mutta yksittäisiltä loppukäyttäjiltä/hyödynsaajilta ei ole mahdollista kerätä tietoa, vaan käytössä on vapaaehtoisten arvioita. Vastauksissa todetaan myös, että ei ole mahdollista eikä

tarkoituksenmukaista tietää tai kerätä näiden vapaaehtoistyön kohderyhmien diagnooseja.

- Järjestöjä ei ole ohjattu kysymään onko toimintaan osallistuneet ylivelkaantuneita, omaishoitajia, leskeksi jääneitä tai aisti- ja toimintakyvyltään heikentyneitä ikääntyneitä.
- Haastavassa elämäntilanteessa olevien iäkkäiden luettelossa ei STEAn koosteessa mainita kieli- ja kulttuurivähemmistöjä, vaikka olemme raportoineet sekä vähemmistöille järjestetystä toiminnasta että edunvalvontatyöstä erityisesti korona epidemian.
- Tuloksellisuus vs. tulosten osoittaminen:
 - Vastauksissa on kuvattu käytössä olevia tapoja seurata hyvinvoinnin nousua esimerkkeinä tulosten osoittamisesta.
 - Huomioita, että hankkeet edistävät vahvasti STEAn strategisia tavoitteita, kuten yhdenvertaisuus, kohtaamiset ja voimavarat.
 - Haasteeksi koetaan tuloksellisuuden osoittaminen "sitä, että ns. ulkopuolinen taho (kuten rahoittaja) saa kiinni, millaista ja kuinka laajaa hyöty todella on."
 - Mikäli toiminnalta edellytetään näyttöjä esim. sen hyvinvointivaikutuksista, mittarointiin tulisi saada mukaan laadullisia indikaattoreita määrällisten lisäksi.
 - Kaikkea ei mielestäni voi eikä tarvitse välttämättä mitata. Esim. jäsenjärjestöavustuksen vaikuttavuuden mittaaminen ja tiedon saaminen on suurimman osan avustuksien kohdalla ohjeistuksista huolimatta todella hankalaa.
 - Useassa vastauksessa on pohdintaa, että on myös toimintaa, joka jo "itsessään on ilmeisen tuloksellista (liikunta, ulkoilutustoiminta, ystäväapu, kuorolaulu) joista pystyy jo tutkimustiedon kautta todeta yleisen tuloksellisuuden (hyvinvoinnin lisääminen, yksinäisyyden vähentäminen, muistitoimintojen vahvistaminen.)" -> "Voisiko ajatella, että tutkimuksin todennetun hyödyllisen toiminnan osalta, ei olisi tarpeen yrittää muin keinoin osoittaa toimintaa tulokselliseksi, vaan riittäisi esimerkiksi viittaus tutkimukseen, jonka pohjalta toimintaa pidetään hyödyllisenä/tuloksellisenä? Näin ollen tuloksellisuudessa näiden toimintojen osalta riittäisi esimerkiksi mitattu osallistujamäärä."
 - Liikunnan on yleispätevästi todettu edistävän hyvinvointia, joten riittääkö hyvinvoinnin edistämisen todentamiseksi se, että saamme ikäihmisiä liikkumaan ja huolehtimaan hyvinvoinnistaan? Sama koskee esimerkiksi sosiaalisuuden edistämistä ja ryhmätoimintaa.
- Rahoittajalta toivotaan ennakoitavuutta, vuorovaikutusta ja koulutusta:

- STEA ei ole etukäteen kertonut, millaisia asioita he haluavat raportoitavan ja missä muodossa.
- Mikäli avustuspäätöksissä ei ole täsmennetty, millä tasolla ja miten raportoinnin tulee tapahtua, siihen ei voi jälkikäteen puuttua myöhemmin määritellyillä arviointiperusteilla koskien esim. tuloksellisuutta.
- Usein kysymyksen asettelu lähtee palvelutuotannon organisaatioiden näkökulmasta ja aidon kansalaisjärjestön toimijalähtöinen näkökulma jää paitsioon. Näiden eri toiminta logiikalla toimivien organisaatioiden tuloksellisuutta ei pitäisi mitata samoilla mittareilla.
- STEAlta toivotaan enemmän palautetta, kehittämisehdotuksia, yksinkertaisempia lomakkeita (suomeksi ja ruotsiksi), tukea, tilaisuuksia ja koulutuksia (myös ruotsiksi). Lisäksi toivotaan avustusten saamisen kriteerien uudelleen kohdentamista tavoiteltavan tuloksellisuuden parantamiseksi sekä arviointitoimintaan pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta sekä mittaamisen kohdentamista (ei niihin, jotka vaikuttavuudeltaan itsestään selviä).
- Ehkä tarvittaisiin koulutusta, miten voidaan arvioida ikäihmisten, joiden toimintakyky on heikentynyt huomattavasti (muistiongelmat) tyytyväisyyttä tai kokemusta saamastaan toiminnasta hyvinvointia tai yksinäisyyden vähentämistä ajatellen.
- Aikajänne:
 - Monen toiminnan ja hankkeen osalta arvioinnin tulokset näkyvät vasta pidemmällä aikavälillä, jolloin niitä voi arvioida vasta useamman vuoden jälkeen.
- Vastauksissa huomioita, että järjestöt voisivat joka tapauksessa kehittää omaa vaikuttavuuden arviointia ja käytettäviä mittareita, jotta toiminnan tuloksellisuus olisi paremmin osoitettavissa. Osin tämä yhdistyy yhteistyön tiivistymiseen, esim. kuntien ja muodostuvan hyvinvointialueen kanssa -> järjestöt voisivat kuvata sekä kehittää omaa toimintaansa hyvinvointihyötyjen näkökulmasta.
- Yhteistyön kehittäminen
 - Useita huomioita, että paikalliset yhdistykset tekevät yhteistyötä kuntien kanssa vanhusneuvostojen kautta.
 - Yhteistyötä kaupungin ja kunnan kanssa olisi tärkeää kehittää.
 - Kuntien ja hyvinvointialueiden johdolla tehtävä paikallisten ja alueellisten kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyön edellytysten luominen on oleellisen tärkeää.

- Eläkeläisjärjestöt voisivat tehdä kehittämishankkeissa enemmän yhteistyötä kuntien ja seurakuntien kanssa.
- Mikäli kuntien tai sairaanhoitopiirien kanssa toivotaan lisääntyvää yhteistyötä, mutta sitä ei eläkeläisjärjestöissä toteudu (tai sitä ei ole sanoitettu raportteihin), voisiko tähän kehittää jotakin vipuvartta tai yhteistyön aloittamista tukevaa rakennetta? Ovatko kunnat tai sairaanhoitopiirit kiinnostuneita yhteistyöstä järjestöjen kanssa?
- Muilta toimijoilta odotan ikääntyvien omaehtoisen toiminnan arvostamista ja paikallisyhdistysten ottamista tasavertaisina kumppaneina.
- Järjestöjen välisten synergiaetujen tunnistaminen järjestöjen arvopohjat ja itsenäisyys kunnioittaen

3. Ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt

- Yleisesti
 - Huomioita, että tilannekuva vastaa pääosin vastaajan näkemyksiä. Vastauksissa on tarkentavia huomioita, miltä osin tilannekuva ei vastaa.
 - Erityisesti jäsenjärjestöjen ja kattojärjestöjen erilaiset roolit samassa tuloksellisuuden kategoriassa mietityttää vastaajia.
 - Huomioita erilaisten toimintojen käsittelystä samassa yhteydessä. "Käsitteisin selkeästi erikseen kansalaistoimintaa tuottavia toimijoita."
 - Huomio kiinnittyy siihen, että pitäisikö enemmän olla innovatiivisuutta ja kokeilukulttuuria. Projektien tulosten parempaa huomioimista tilannekuvassa toivottiin myös.
 - Huomioita, että talous ja taloudellisuus/tehokkuus tulisi huomioida tilannekuvassa.
 - Digitaitojen ja -tuen painottuminen oli luonnollista ja koronan tuoma muutos lisäsi entisestään toimintojen tarvetta sekä toimintojen muokkaamista digitaaliseen muotoon
 - Yllättävää oli se, että keskeiseksi havainnoksi nousi ikääntyneiden asumisratkaisut. Koronan myötä lienee kuitenkin oleellista, että toimintaa tehtiin tietyssä rajatussa tilassa esim. palvelutalossa. Kotona asuvien tavoittaminen oli haastavampaa.
 - Vastauksissa kaivataan tilannekuvan kontekstointia. "Se, mikä tilannekuvasta on vaikea hahmottaa, on kysymys: minkälaisia ikääntyneiden asumis- ja palvelujärjestöt ovat?"

- Lisäksi toivottiin hyödynnettävää tietoa; "Tilannekuvassa ei paljoa käytännöllistä tietoa tai palautetta."
- Raportointia pidetään vaativana, mikä vaikuttaa tiedon laatuun. Kaikki eivät osaa sanottaa selkeästi ja kattavasti.
- Vastauksissa huomioita koronan vaikutuksesta. "Covid19 ja siitä seurannut karanteeni on monelle tuottanut ongelmia ikääntyvien tavoittamisessa, vaikka kuinka ketterästi ja innovatiivisesti toiminnot ovat kyenneet luomaan uusia tapoja."
- Ikääntyneiden ääntä ja asiakaskokemuksen huomiointia kaivattiin lisää.
- Pohdintaa vapaaehtoisten roolista ja yhteisötoiminnan mahdollisuuksista; "Erityisen tärkeää, että vahvistetaan eri yhteisöjen, kaupunginosien, kortteleiden tms. yhteisöllisyyttä ammatillisesta näkökulmasta."
- Vastauksissa on monenlaisia huomioita kohderyhmistä ja toiminnan kohdentumisesta:
 - "Tällä hetkellä on työn alla monta kohderyhmää: palvelutalossa asuvat, muualla asuvat ikäihmiset, sekä vapaaehtoiset, jotka toteuttavat toimintaa sekä palvelutalossa että muualla asuville ikäihmisille."
 - "On vahvistettava erilaisin toimenpitein sekä etsivää työtä että mahdollisuuksia osallistua turvallisesti myös lähitapaamisiin ja ryhmätoimintoihin."
 - "Pitää olla täysin selkeää, etteivät STEAn varoin tehdyt toiminnot kohdistu asumispalveluiden asukkaille vaan kotona asuville."
 - "Kiinnitin huomioni 80+ -vuotiaiden suhteellisen pieneen tavoittamiseen - tämä on kuitenkin ikäryhmä, joka tulee jatkuvasti lisääntymään. Miten kohdentaa juuri heidän tavoittamistaan. Sama ikääntyneiden maahanmuuttajien osalta."
 - "On valtavasti "skarppeja" eläkkeelle jääneitä henkilöitä, joiden osaamista voitaisiin paljon nykyistä enemmän hyödyntää ja uskon, että monilla näistä henkilöistä olisi siihen halua, kun löytyy oikeanlainen tehtävä, joka palkitsee ja kiinnostaa."
 - "Keskeiset havainnot nostavat ikääntyneistä esiin melko yksipuolisen kuvan. Ikääntyneiden joukko on kuitenkin tarpeineen ja toiveineen yhtä heterogeeninen joukko kuin kaikki muutkin ikäryhmät."
 - "Monikulttuurisuus ja erityisesti ao. kohderyhmän ikääntyneet pitäisi olla mukana. Tämä joukko on erityisen haavoittuvassa asemassa."
 - "Mielestäni jatkossa etsivän vanhustyön merkitys korostuu, ja se pitäisi huomioida paremmin/syvemmin tässä kansalaistoiminnan kategoriassa."

- "Mielestäni pitäisi miettiä toimintamuotoja, jotka aidosti kohdentuvat ikääntyneisiin, jotka asuvat vielä omakoti-, rivitalo tai kerrostaloasunnoissa."
- Tuloksellisuuden seurannan kehittäminen
 - Vastauksissa toivotaan esimerkkejä, jotta niistä oppiminen olisi mahdollista.
 - Toivotaan tuloksellisuuden jäsentelyä, syventämistä ja selkeyttämistä STEAn ja järjestöjen yhteistyönä; " Ei riitä, että yleisellä tasolla tietää, miten perustellaan riittävästi tuloksellinen. Pitäisi nähdä selkeästi, että mitä osa-aluetta tulee kehittää ja mihin suuntaan."
 - Vastauksissa todetaan, että tuloksellisuuden todentaminen mittarein tai muutenkin kuin kokemusnäytöllä vaatii vielä kehittämistä.
 - Digitaaliset ratkaisut ovat työntekijän näkökulmasta vaivattomin tapa kerätä palautetta... Jos ei ole digitaitoja, tulisi käyttää postikyselyä tai puhelinhaastattelua.
 - Tilannekuvassa on nostettu esille toimiminen erilaisissa ympäristöissä sen mukaan, onko kysymyksessä omissa asunnoissaan asuvat ikäihmiset vai palvelutaloissa. Muukin asumisrakenne ja infra olisi nostettava vielä paremmin esille; onko käytettävissä julkista liikennettä, asumistiheys, toiminta-alueen pinta-ala, kohderyhmän eli potentiaalisten osallistujien määrä jne.
 - Yksinäisyyden, ja osallisuuden mittaaminen on usein vaikeata ja tähän tarvittaisiin selkeitä, helppokäyttöisiä mittareita.
 - Tilannekuvasta on vaikea tulkita haja-asutusalueiden toiminnan tuloksellisuutta. Ylipäätään haja-asutusalueiden ja asutuskeskusten toiminnalle pitäisi olla erilaiset mittarit, koska olosuhteet ovat hyvin erilaiset, myös toiminta vaatii erilaisia resursseja.
 - Tulosten arviointimenetelmiä tulisi kehittää kuvaamaan toimintaan osallistuneiden henkilöiden kokemuksia toiminnan vaikuttavuudesta.
 - Toiveita standardoiduista / yhdenmukaisista mittareista; "Haasteellinen asia ja samalla niin olennaisen tärkeä on se, että tässä kategoriassa olisi yhdenmukaiset tavoitteet, seuranta ja mittarit tuloksellisuuden esille tuomiseen (valtakunnallisesti). Ikääntyneiden ja erityisesti +75 v. osuus kasvaa vauhdilla. Missä määrin eri toiminnoissa tavoitetaan yli 75/80 v.? Lisäksi ikääntyneet miehet - näkökulmat/kohderyhmät olisi hyvä ottaa mukaan."
 - Toiveita ikäjakauman uudistamisesta
 - Vastauksissa mukana myös laskelmia yhteiskunnallista kustannussäästöistä.

- Digi välineenä osallisuuteen, yhteisöllisyyteen ja hyvinvointiin:
 - Tietotekniikkaan liittyen on tullut selväksi, että digitaalisuuteen tulee panostaa (henkilöstön osaamiseen etenkin). Tässä kehittämisessä olisi huomioitava verkossa tapahtuva ihmisten välinen vuorovaikutus, johon digi on väline, joka mahdollistaa sen. Osallisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi olisi nähtävä mukana digipalveluissa.
 - Ikäihmisten kotona asuminen vahvistuu ja yksinäisyys vähenee kun sosiaaliset verkostot ja kokemus osallisuudesta vahvistuvat. Yksi keskeisistä osallisuutta vahvistavista tekijöistä on digitaidot.
 - Digi on väline... näkykö toiminnoissa, mitä hyötyä/iloa osallistujat saavat siitä? Osallisuutta, yhteisöllisyyttä, palveluja. Mihin digitaitoja tarvitsee?
 - Tässä puhutaan paljon digitaitojen, digivälineiden ja digitaalisuuden kehittämisestä. Näiden kehittäminen on tärkeää. Tärkeä kehittämisen osa-alue ja mitattava muutos on myös verkossa tapahtuva ihmisten välinen vuorovaikutus, johon digi on väline, joka mahdollistaa sen! Osallisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi on nähtävä mukana digipalveluissa. Tämä näyttää välillä jäävän sanan DIGI alle.
- Digituki ja osaaminen:
 - Huomioita, että on oltava henkilöitä, jotka opastavat ja tukevat ikäihmisiä digitaitoihin ja digiympäristöissä.
 - On tärkeää huomioida edelleen ikäihmisten saama digituki, kun digitaidot ovat tänä päivänä uusi kansalaistaito. Ilman sitä ikäihminen tipahtaa yhteiskunnan ulkopuolelle ja vähävaraisen eläkeläisen tuloista iso osa menee erilaisiin palvelumaksuihin, jotka ovat todella arvokkaita.
 - Yksi merkittävä tapahtunut muutos, joka myös heijastuu tulevaisuuden yhteistyöhön että ikäihmisiin, on järjestökentän oman osaamisen ja digitaalisten taitojen ja asenteen positiivinen muutos hyödyntää digitaalisia välineitä ja kyky opettaa niitä kohderyhmälleen. Myös iäkkäiden suhtautumisessa digitaalisiin kohtaamisiin ja palveluihin on tapahtunut muutos myönteiseen suuntaan,
 - Digitaalisten taitojen kehittäminen on edelleen tärkeää, mutta on hyvä muistaa, että kaikki ikääntyneet eivät halua tai eri syistä pysty (esim. muistisairaus) käyttämään digitaalisia palveluita. Yksinäisyyttä kokevalle ikääntyneelle tärkeää on toisen ihmisen kohtaaminen. Digipalvelut eivät saisi korvata kasvokkaisia palveluita, niitä tarvitaan, mutta niiden tulee olla täydentäviä palveluita.
 - Digitalisaation kehittyminen viime vuosien aikana ja kuinka se valjastetaan osaksi ikääntyneiden monipuolista elämää. Monella saattaa olla korkea kynnys hyödyntää älylaitteita, koska koetaan niiden olevan epäluotettavia ja koetaan epävarmuutta niiden käytöstä (pelot laitteiden saamisesta sekaisin, osaanko minä jne.)

- Digitaalisten palvelujen käyttöönottoa on edistettävä entisestään. Monia palveluja pystytään nykytekniikalla tuomaan koteihin ja yhteisöllistä toimintaa tukemaan myös verkonkautta pitkien välimatkojen ja erilaisten elämän tilanteiden varalle. Digitaalisten palvelujen lisäksi on mietittävä tarkkaan miten turvataan myös toimintoja ja palveluja niille, joille digitaalisuus ei ole ratkaisu.
- Digiopastuksen ja tuen tulokset:
 - Digiopastusten tuloksissa ei havaittu eroa olipa kyse sitten palveluasunnossa tai erillisessä rakennuskannassa asuvasta ikäihmisestä. Toki palveluasunnoissa asuvien lähellä on tarjolla enemmän ryhmätoimintaa, mikä mahdollistaa osallistumisen.
 - Pohdintaa siitä, miten mitata esim. ikäihmisten motivaatiota ottaa käyttöön digitaalisia välineitä ja palveluja.
- Erityisiä kohderyhmiä:
 - Digitaalisuuden lisääminen on tärkeää myös ikäihmisillä, mutta ikääntyvien maahanmuuttajien digiopetukseen pitäisi kiinnittää yhteiskunnassa paljon enemmän huomiota.

4. Ikääntyneiden toiminnalliset järjestöt

- Huomioita, että tilannekuva vastaa ainakin jossain määrin vastaajien omia käsityksiä. Vaihtelua vastauksissa (osan mielestä vastaa paljolti, osan mielestä osittain).
- Huomioita "niputtamisesta"; "Ikääntyneiden järjestöjen toiminnot ovat hyvin erilaisia. Nyt on paljon niputettu yhteen. Toisaalta se on tietysti tarpeen yleiskuvan saamisen kannalta, mutta tietyt toiminnan muodot saavat voimakkaan painotuksen ja sille ei löydy vankkoja perusteita. Myös menetelmät ja arviointi ovat erilaisia eri toiminnan muodoissa."
- Viestintään liittyviä huomioita:
 - Viestinnän merkitys (perinteinen viestintä, verkkosivut, some, videot jne.) on koronan aikana korostunut, mutta sen seuraaminen on tilanteessa jäänyt vähäiseksi.
 - Ottaen huomioon viestinnän suuren merkityksen tänä päivänä, viestinnän merkitystä tulisi käsitellä enemmän.
- Vastauksissa kohderyhmiä pohdittiin monipuolisesti:
 - Oikean kohderyhmän/kohderyhmien tavoittaminen on oleellinen asia toiminnan toteuttamiselle ja kehittämiselle.

- Kohderyhmäjaottelua ja -ajattelua pitäisi uudistaa. 55+ tai jopa 50+ on vahvasti tunnistettu omaksi kohderyhmäkseen kaupan puolella. Sen tavoittaminen on järjestöille haastavaa, mutta ikääntymisen ennakoinnin näkökulmasta tärkeää.
- Järjestöillä olisi hyvä olla riittävä tuntemus toimintaympäristöstä ja näkemys kohderyhmän tarpeista ja toiveista.
- Määrittää kohderyhmä/kohderyhmät tarkemmin, määrittää tavoitteet mahdollisesti/kohderyhmä, panostaa viestinnän kohdentamiseen, suunnitella palautteen kerääminen ja sen dokumentointi.
- Korona-ajan aikaansaama riski sosiaalisten verkostojen vähenemisestä ja syrjäytymisestä on otettava vakavasti ja vahvistettava erilaisin toimenpitein.
- Vapaaehtoiset ja ammattilaiset:
 - Vapaaehtoisten tuki on kohderyhmän kokemuksen mukaan vaikuttavaa, mutta se edellyttää ammattilaisten tukea vapaaehtoisille.
 - Yksi merkittävimmistä tekijöistä on se, että järjestöt huolehtivat, että heillä on ammattitaitoista ja osaavaa henkilöstä toteuttamassa toimintaa ja että työntekijöiden osaamisesta ja jaksamisesta huolehditaan. Hyvinvoivat työntekijät ovat avainasemassa myös tuloksellisen toiminnan toteuttamisessa.
 - Vapaaehtoisten toiminta on tärkeää ja antaa pohjan toiminnalle. Vapaaehtoiset sitoutuvat tiettyihin tehtäviin ja antavat tietyn ajan ajastaan toiminnalle. Palkatun henkilökunnan osuus on silti merkittävä; osa on sen kaltaista, säännöllistä toimintaa, ettei siihen voi vaatia vapaaehtoisten sitoutumista. Vapaaehtoiset haluavat tehdä entistä enemmän tehtäviä, jotka ovat kertaluoteisia tai edellyttävät vain lyhyen ajan sitoutumista.
 - Vapaaehtoistoiminnan rooli on tärkeä, mutta siinä edellytetään myös monimuotoisuutta, hyviä tukemisen ja kouluttamisen käytäntöjä sekä huolellista rajapinnan piirtämistä suhteessa ammattilaisen toteuttamaan toimintaan.
- Sitoutuminen:
 - Vapaaehtoisten sitoutumista lisää luottamus ja aito yhteisöön mukaan ottaminen. Vapaaehtoistoiminta on niin paljon muutakin kuin tietyn tehtävän suorittamista.
 - Vapaaehtoisten saaminen toimintojen piiriin on ollut kauan haasteellista ja esimerkiksi avustusta saavien järjestöjen yhteisten vapaaehtoispankkien kehittäminen olisi tarpeellista.
- Tuloksellisuus ja tuloksellisuuden osoittaminen:

- Kyse on monesti ihan "raportointiteknisestä" asiasta: järjestöissä ei ole riittävästi osaamista määritellä tuloksia hakemuksessa STEAn toivomalla tavalla, joten sitten niitä ei saada raportointivaiheessakaan esiin.
 - Monilla järjestöillä ei ole vielä herätty siihen kuinka asiat kannattaisi raportoida. Tämä lähtee jo tavoitteen asetannasta, jota ei useinkaan ole tehty sillä tavalla kuin olisi ollut järkevää tehdä järkevän mittaamisen näkökulmasta.
 - Toiminnan vaikutus ja siitä raportointi liian rajatusti ehkäisee mahdollisesti uusien tulosten/tuotosten esiin tulemistä. Toiminta, jonka tuloksia on kysytään, vaikuttaa myös kohderyhmän ulkopuolelle tai sen tulokset voivat olla esim. uudentyyppisen toiminnan alku tai uuden kehittämistä.
 - Toiminta on osa tuloksellisuutta. Jos samat ihmiset kerrasta toiseen osallistuvat esim. erilaisiin jumppa- tai ulkoiluryhmiin, voidaan sillä mitata tuloksia. (Esim. sosiaaliset kontaktit ja toimintakyvyn ylläpito on säilynyt).
 - Tämä arviointikohta tukee paremmin perinteisen vapaaehtoistoiminnan arviointia eikä ota riittävästi huomioon uudentyyppisen, pop up -vapaaehtoistoiminnan luonnetta ja toimintamuotoa. Kohtaamiset etänä ja livenä eroavat toisistaan, mikä tulisi ottaa huomioon niiden tuloksellisuuden arvioinnissa.
 - Miten viestintä kytketään eri kohderyhmien (ikäntyneet/ vapaaehtoiset) kohdalla tuloksellisuuteen?
 - Tulostavoitteiden määrittely kuulostaa hienolta ja tarkalta. Missä on heikkojen signaalien kuuntelu?
 - Kaipaisin lomakkeisiin mahdollisuuden kuvata oman toiminnan erityispiirteitä, niin toiminnan tuloksellisuus tai siihen vaikuttavat asiat voisivat avautua paremmin
 - Kokemuksen mukaan toimintaan osallistuvat vapaaehtoiset ja kohderyhmä(ikäihmiset) eivät halua vastata kyselyihin, monelta se ei edes onnistu(näkö, kuulo, kynän käyttö vaikeaa).
 - Tietosuoja estää tuloksellisuuden mittaamisen esim. kuinka paljon toimintamme vaikuttaa kotihoidon asiakkaiden virkeyteen ja toimintakykyyn.
 - Huomioita epäselvistä ja epätarkoista ohjeista; "Raportoinnin vaatimukset olisi pitänyt kertoa selkeämmin ja konkreettisemmin etukäteen."
 - Voisiko organisaatioiden tuloksellisuutta miettiä myös koon ja henkilöstömäärän mukaan?
- Tarkastelun aikajänne:

- Tuloksellisuuden todentamisessa on jäänyt mielestäni huomioimatta erityisesti kohderyhmän alkutilanteen arviointi ja toiminnan aikana tapahtuneen muutoksen / hyödyn tarkasteleminen.
- Toiminnan pitkäaikaisvaikutukset eivät tule lainkaan näkyviin, esim. miten toiminta on vaikuttanut ja vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen, käsityksiin ikääntymisestä, tasa-arvoon ja tavoiteltaviin muutoksiin sekä kohderyhmän että ikääntyneiden parissa toimivien keskuudessa.
- Hankkeiden ja toimintojen pitkäaikaisvaikutusten arviointi olisi tärkeää, kyllä siihenkin löytyy menetelmiä, mutta edellyttää substanssiosaamista.
- Mittaamisesta ja mittareista:
 - Vaikka harvalla järjestöllä on ilmeisesti käytössään muutosta todentavia mittareita, avun aikana tapahtuvaa muutosta tulisi tarkastella tarkemmin. Samoin tilannekuvassa olisi hyvä ollut olla maininta ainakin yleisimmistä tulosten todentamiseen käytössä olevista mittareista ja mittaustavoista.
 - Vastauksissa toivotaan myös yhteisiä mittareita tuloksellisuuden mittaamiseen. Kustannushyötyjen mittaamista euroina myös toivotaan.
 - Toimintatilastojen laatiminen on helppoa, mutta monimutkaisten ilmiöiden (kuten yksinäisyyden vähentyminen) tuloksellisuuden arviointi on vaikeaa ja edellyttää sekä ilmiön ymmärtämistä että sopivien mittareiden löytymistä.
 - Tuloksellisuuden onnistumisen edellytyksenä helppouden korostaminen asettaa kuitenkin erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevien auttamiseen keskittyneet järjestöt vaikeaan asemaan ja tavoitettujen määrän korostaminen tuloksellisuuden sijaan sotii mielestäni tässä kohtaa tuloksellisuuden osoittamisen hyviä pyrkimyksiä vastaan.
- Tuen tarpeista on useita vastauksissa useita huomioita:
 - Pitäisi olla nykyistä selkeämpää koulutusaineistoa ja hyvinkin konkreettisia esimerkkejä: esim.- 10 - 15 tyypillisintä asiaa, joita tavoitellaan ja miten tyypillisesti niitä kannattaa mitata.
 - Koska raportointilomake on kaikille sama, miksei voi olla rahoittajan puolesta myös valmiit tulosten todentamista koskevat lomakkeet eri kohderyhmille? Samoin, hyvien esimerkkitaustusten avulla selventää mitä rahoittaja haluaa tietää
 - Ottaa käyttöön yhteisiä ja/tai hyväksi koettuja toiminnan tuloksellisuutta arvioivia työvälineitä. Myös tuloksellisuuden mittaamisen ja todentamisen käytänteitä, sekä jo hakuvaiheessa tapahtuvaa työn vaikuttavuuden arvioinnin suunnittelemisen osaamista tulisi lisätä.

- Koulutuksissa esimerkkitapaukset voisivat olla hankalimmasta eikä helpoimmasta päästä.
- Raportoinnin ja tavoiteasetannan tueksi tarvittaisiin uutta koulutusta. Minusta voisi myös selkeämmin esittää/ehdottaa järjestölle millaisia tavoitteita on järkevä asettaa ja millaisia mittaukset voisi käyttää.
- STEAn tulisi tarjota edelleen viestinnän koulutusta ja mahdollisuuksia verkostoitumiseen. STEAlta toivotaan tukea myös suunnitteluvaiheessa.
- Kuntien ja järjestöjen välisen yhteistyön mahdollisuuksista useita vastauksia:
 - "Tavoitteellinen yhteistyö kuntien ja järjestöjen välillä", näkyykö tämä ostopalveluissa vai missä? mitä konkreettisesti tarkoittaa?
 - Kunnilla pitäisi olla nykyistä selkeämmät ja yhtenäisemmät ja poikkisektorisemmat rakenteet järjestöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Hyvinvointialueiden roolia pitäisi rakentaa tähän samaan suuntaan. Kuntien olisi ymmärrettävä järjestöjen tilatarpeet, jotta toiminta voisi olla mahdollisimman edullista osallistujille mieluiten ilmaista, sekä kuljetusten pulmallisuus.
 - Kuntien kyvyssä hyödyntää järjestötoiminnan kehittämispotentiaalia on toivomisen varaa. Etenkin isoissa kunnissa on haastavaa löytää/päästä mukaan sellaisiin kunnan kehittämispöytiin, jossa myös STEAn rahoittamaa toimintaa voisi parhaiten muokata kunnan toimintaa tukevaksi. Yhteistyön kehittämiseen tarvitaan lisäksi resursseja molemmin puolin.
 - Kuntien olisi hyvä tiedostaa järjestöjen ja vapaaehtoistyön voimavarat ja merkitys ikäihmisten hyvinvoinnin vahvistajana. Olisi toivottavaa, että kunnat osallistuisivat siihen enemmän ja mahdollistaisivat tuellaan järjestötoimintaa omalla alueellaan.
- Yhteistyön tarpeista:
 - Jotenkin pitäisi löytää keino saada tarjotun avun piiriin ne, jotka eivät itse osaa/pysty siihen hakeutumaan. Esim. jalkautuminen sinne, missä avuntarvitsijat ovat, palvelutaloihin, senioritaloihin yms. Meillä se on selkeästi resurssikysymys. > Joku taho etsii, toiset tahot järjestävät joko yhdessä tai erikseen sellaista toimintaa, että myös em. kohderyhmä tulisi autetuksi. Voimavarojen yhdistäminen toisi resurssisäätöjä monella tapaa.
 - Moni kamppailee sopivan etäyhteysalustan löytämiseksi. Tässäkin yhteistyö voisi olla tuloksellista. Kun olisi yhteinen, helppokäyttöinen etätyökalu, voisi keskittyä sisällön tuottamiseen.
- Asenteet yhteistyössä:

- Kaiken kaikkiaan tarvittaisiin asennemuutosta siihen, että asioita voidaan tehdä enemmän yhdessä eri toimijoiden kesken.
- Organisaatiot erilaisia kooltaan ja toimintavolyymiltaan, onko eroa suurten ja pienten toimijoiden toimintatavoissa ja tuloksellisuudessa. (vapaaehtoisten koordinoinnissa). Voisiko pienet oppi isoilta ja toisin päin?
- Tiedon jakoa ja koordinaatiota toivotaan:
 - Laajempaa ja "hallitumpaa" tiedon jakamista omalla alueella eri toimijoiden kesken.
 - Vähentää päällekkäistä tekemistä ja suunnata voimavaroja paremmin kunkin resurssit huomioiden.
- Lisäksi huomioita, ettei yritysysteistyö ei ainakaan näy raportoinnissa (yhteiskuntavastuun toteuttaminen).

5. Nuorisoasumisen järjestöt

- Huomioita, että havainnot vastaavat pääosin vastaajien käsityksiä. Muutamia kommentteja siitä, etteivät jotkut kohdat vastaa (erityisesti pääkohderyhmät, tulosten todentaminen).
 - "Esim. Ensisijainen kohderyhmä on erityistä tukea tarvitsevat nuoret, silti kohderyhmää voisi katsoa laajempaan kokonaisuuteen. Lisäksi asiakasryhmä on mainittua paljon monipuolisempi... toiminta painottuu hyvin paljon myös muiden kuin nuorisoasunnoissa asuvien nuorten tukemiseen/ohjaukseen."
 - "Tilannekuva vastaa hyvin siltä osin, että toiminta kohdistuu aiottuun kohderyhmään hyvin. Kohderyhmä on tosin moninaisempi, mitä tilannekuvassa esitetään."
 - "Näkymättömiin jää mm: Ei -asukkaat, eli neuvontaan hakeutuneet erityisnuoret/erityisessä tilanteessa olevat, jotka tulevat asiakkaaksi asumisen kysymyksissä, ja yleinen asumisneuvonta."
- Järjestöjen erilaisuudesta ja eri koosta useita huomioita.
- Tilannekuvasta ei tule kovin hyvin esiin verkosto- ja koordinaatiotyö tai palveluiden kehittäminen.
- Järjestö-/avustuskohdekohtaisia kommentteja oman toiminnan kohdentumisesta.
 - On totta, että keskittyminen asukkaisiin vähentää muiden nuorten kanssa tehtävää työskentelyn määrää. Se ei kuitenkaan sulje sitä pois.

- Yhdistysten henkilöstöresurssit eivät välttämättä riitä laajennettuun työskentelyyn, koska asukasmassa vie resurssia niin paljon.
 - Eri toimijat painottavat asuttamisessa erilaisiin ryhmiin. Nuoret on heterogeeninen ryhmä, jonka sisälle mahtuu hyvin monenlaisissa tilanteissa eläviä henkilöitä
 - Tulee muistaa myös se, ettei kaikissa hankkeissa tai toiminnoissa tavoitella nuoria. On hankkeita ja toimintoja, joissa kohderyhmä on ammattilaiset.
- Vastauksissa kohdentamista käsitellään myös yksilöön ja ryhmään kohdistuvan työn kautta, esim. "yksilötyö tehokkainta nuorten kanssa".
 - Onko kyseessä ennaltaehkäisevää vai korjaavaa työtä? Ja onko rahoittajalla sekä avustuksen saajalla sama yhteinen näkemys työn sisällöistä, kohderyhmästä jne.? Huomioiden kuitenkin alueelliset eroavaisuudet ja erityisesti alueelliset tarpeet.
 - Kohderyhmän tarkempi kuvaus olisi mielenkiintoinen. Nykyinen ikäjakauma ei anna juurikaan lisäarvoa, koska ikäluokat ovat nuorten parissa toimiville melko laajat. Suurin osa toiminnasta kohdistuu 18–29-vuotiaisiin. Voisiko kohderyhmää kuvata esim. asunnottomien, luottotiedottomien ym. tietojen osalta?
 - Kommenteissa on esimerkkejä järjestöjen käyttöön ottamista mittareista.
 - Toiminnalla aikaansaatavien tulosten seurannasta ja mittaamisesta eriäviä näkemyksiä, esim.:
 - Yhdistyksen toiminnan tavoitteena on tukea erityistä tukea tarvitsevien normaalia asumista ja itsenäistymistä. On väärin tehdä sitä samalla sabluunalla kuin "vahvaa tuettua asumista".
 - Tärkein tavoite työssämme on tukea nuoren asumisen onnistumista, asumistaitojen haltuunottoa ja omaksumista. Muu ihmisenä kasvu on välillinen tavoite, jota ei ole tarpeen mitata kevyen asumisen tuessa.
 - Eikö nimenomaan häätöjen väheneminen ja asumisen sujuminen ole seurattu ja todella merkittävä tulos?
 - Tuloksellisuuden seurantaan ja mittaamiseen liittyviä haasteita nostettiin esiin, esim.:
 - Oikeat vaikutukset näkyvät mahdollisesti vuosikausien ellei -kymmenien päästä, kun tässä hetkessä autetut erityistä tukea tarvitsevat nuoret kasvavat osaksi yhteiskuntaa.
 - Näyttäytyyköhän neuvonnan tuloksellisuus yksilölliseen tukeen nähden heikommalta sen takia, että neuvonnan tuloksia on vaikeampi näyttää toteen kuin yksilöllisessä

tuessa, jossa ohjaussuhde on pitempi ja tiiviimpi? Kertaluonteisen ennaltaehkäisevän työn vaikutusten mittaaminen on hyvin vaikeaa.

- Kuinka kauan tuloksellisuus voi parantua? Mitä tuloksia haetaan? Erityistä tukea tarvitsevien nuorten asuttamista ei voi noin vain lisätä.
- Tuloksellisuuskyselyihin on vaikea saada vastauksia, kun kaikki toimijat keräävät palautetta ja tietoa tuloksellisuudesta.
- Asiakassuhteet ovat usein lyhyitä, hyvää mittaristoa emme ole vielä onnistuneet luomaan. Myöskään asiakaskokemusta emme osaa riittävästi hyödyntää.
- Asumistaitojen lisääntyminen on hankalasti mitattava asia. Asiakkaan kokemus painottuu mielestäni vahvasti mittaamisessa.
- Toimintatilastojen laatiminen on helppoa, muttei monimutkaisten ilmiöiden (kuten yksinäisyyden vähentyminen) tuloksellisuuden arviointi.
- Tarvetta ilmenee yhteisten ja entistä parempien mittareiden kehittämiseen, jotta tuloksellisuudesta saataisiin paremmin tietoa. Toisaalta mukana on kommentteja, että yleisiä / kaikille yhteisiä mittareita haastavaa laatia / ottaa käyttöön.
- Erityisesti tiedon keräämisestä pitää tehdä säännöllistä ja löytää tavat saada palautetta myös erityistä tukea tarvitsevilta nuorilta.
- Seuranta ja mittaaminen ei saisi olla itsetarkoitus: Enenemässä määrin käytetään aikaa raportoinnin ja mittaamisen kehittämiseen – aika on etenkin pienissä yhdistyksissä pois siitä oikeasta työstä, jonka tarkoitus on auttaa nuoria elämässään.
- Tarve pohtia, voisiko järjestölähtöisen toiminnan ominaispiirteitä saada paremmin esiin jatkossa? "Tämä voisi tarkoittaa vaikkapa sen kuvaamista millainen rooli järjestöllä on alueensa yleishyödyllisenä toimijana ja millaista luottamuspääomaa järjestö alueellaan omaa. tämä on myös keskeistä tulevaisuudessa, kun järjestöjä kaivataan osaksi sote-rakennetta (kumppaniksi)."
- Osana tuloksellisuutta olisi tarpeen huomioida kaikki se aluetyö, jota alueella tehdään. "Hyötyjä on siinä nuori. Tuntuu, että vain asiakastyö näkyy ja kaiken muun merkitys jää huomiotta."
- Raportoinnin kehittäminen vastaamaan eri tyyppisiä toimintoja, esim.
 - Tuloksellisuusraportti ei tue kovin hyvin verkostotyöhön, palveluiden kehittämiseen ja valtakunnalliseen koordinaatiotyöhön tähtäävän toiminnan raportointia. Raportointi on tehty asiakastyötä tekeville yhdistyksille - valmiina olevat vaihtoehdot ovat esim. yksilö- ja ryhmäneuvonta tai muita vastaavia.

- Tulosraportin rakenteellinen parantaminen ja ko. palautteiden huomioiminen --> uuden raportoinnin myötä kaikki tuloksellisuus ei näy raporteissa. Osa johtuu itse avustuksen saajan raportoinnista, osa rakenteellisista syistä (vrt. esim. mittareiden tarkentaminen, johon ei voinut vastata, jos yhtä tulosta tukee useamman tutkimustavan käyttö).
- Lisäisin keskusliiton hankkeiden tuloksellisuuden käsittelyn. Miten liiton hankkeet tukevat paikallisyhdistysten toimintaa?
- Tarve panostaa kumppanuuksien kehittämiseen ja yhteistyöhön, esim.
 - Paikallisyhdistyksillä on paljon potentiaalia, jota paikalliset verkostot eivät välttämättä osaa hyödyntää.
 - Edelleen monialaiseen yhteistyöhön tulee panostaa ja tehdä siitä systemaattista. Ohjaamo-yhteistyö on ollut onnistunutta ja toimivaa valtakunnallisesti.
 - Oleellisia yhteistyötahoja ovat Ohjaamot. Ohjaamojen toiminnalla olisi potentiaalia tavoittaa isompikin joukko nuoria, kuin mitä tällä hetkellä tavoitetaan.
 - Yhteistyökumppaneille ja kunnille tulisi enemmän kertoa meidän työstä, jotta ne voisivat paremmin hyödyntää osaamistamme ja asiantuntijuuttamme.
 - Nuorisoasuntojen rahoittajan (ara) ja STEAn välinen yhteistyö?
 - Yhteistyö paikallisesti on tietysti tärkeää toiminnan tuloksellisuuden kannalta, mutta mielestäni tämä on asia, mikä paikkakuntaakohtaisesti on kiinni niin yhdistyksestä kuin muista toimijoista, että kuinka yhteistyö toimii.
- Tarve panostaa kumppanuuksien kehittämiseen ja yhteistyöhön, jatkuu...
 - Ehdottomasti pitäisi saada kunnalliset palvelut kuntoon! Haasteena monilla paikkakunnilla on se, ettei mielenterveys- ja päihdepalvelut toimi riittävästi.
 - Muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä on hyvä tarkkailla asiakasprosesseja ja niiden mittareita, jotta voidaan nähdä kuinka toiminnot yhdessä parhaiten tukevat tavoitteita ja nuoria.
 - Yhteisesti eri toimijoiden tulisi jakaa vastuualueita, että työ olisi tehokkaampaa.
- Huomioita, että vapaaehtoisia ei ole hyödynnetty, mutta se voisi olla avuksi. Huomioita, että voisi olla kumppani, jolla vapaaehtoisia.
- Vapaaehtoistoiminnan hyödyntämisen lisäksi tuotiin vertaistoiminnan merkitys, joka olisi myös tärkeää nostaa esiin.
- Vapaaehtoisten hyödyntäminen nähtiin myös resurssikysymyksenä:

- Vapaaehtoistyön hyödyntäminen muuttaisi rooliamme siten, että yksilöllisestä asiakastyöstä pitäisi irrottaa resursseja vapaaehtoisten ohjaukseen ja huoltamiseen.
- Vapaaehtoistyön koordinointiin tarvitaan resursseja (ajallisia ja rahallisia).
- Vapaaehtoisia hyödynnetään niissä kohteissa, jotka ovat saaneet resursseja vapaaehtoistoiminnan käynnistämiseksi ja kehittämiseksi.
- Vapaaehtoistoiminnan organisointi ja koordinoitutyö vaatii resursseja, joita paikallisyhdistyksissä ei ole.
- Epäselvyyttä myös siitä, onko vapaaehtoistyön lisääminen STEAn yleinen tavoite – "kun se on listattu heikkoudeksi?"
- Positiivista suhtautumista vapaaehtoistointaan ja sen lisäämiseen:
 - Talon ulkopuoliselle toiminnalle on kyllä tilaa.
 - Vapaaehtoistyö on vasta nousussa, mutta intoa sen kehittämiseen tuntuu olevan. Vapaaehtoisuus ei ole aiemmin juurikaan kuulunut nuorisoasumisen sisältöpalveluihin.
 - Vapaaehtoiset sopivat moneen toimintaan hyvin ja ajavat asiansa, mutta tämän kohderyhmän kanssa kaivataan ammattilaisia.
- Huomiona myös, että "vapaaehtoisia tulisi hyödyntää laadullisesti enemmän, osallistaa asiakkaita. Vapaaehtoisia ei tulisi arvioida määrällisesti."
- Vapaaehtoisten määrän lisäämiselle nähtiin rajoja myös toimijakentän näkökulmasta: "Jos kaikki järjestöt organisoisivat vapaaehtoistyötä, vapaaehtoisia ei riittäisi kaikille. Joku raja kai tässäkin menee. Asumisohjaajan työ menee arjen pyörittämiseen ja asumisen onnistumisen tukemiseen."

6. Invalidijärjestöt

- Usean vastaajan mielestä havainnot vastaavat yleiskuvaa tai pääpiirteittäin vastaajien näkemyksiä; näkemyksiä, että kokonaisuus on heterogeeninen, joten vaikeaa arvioida. Huomioita, että vaikeaa asemoida, mitä avustuksia ja asioita osa havainnosta koskee.
 - Havaintoja tarkasteltaessa on tiedettävä, että invalidijärjestöt eivät ole homogeeninen joukko järjestöjä. Jokaisella järjestöllä on yhteisten tekijöiden ohella erottavia tekijöitä: kohderyhmät, toimintaympäristö, toiminnalle asetut tavoitteet, henkilö- ja talousresurssit jne.

- Monet keskeisistä havainnoista vastaavat yleiskuvaa vaikuttamistoimintaan keskittyvien järjestöjen (joita invalidijärjestöt usein ovat) toiminnasta. Ns. diagnoosiyhdistykset luonnollisesti keksittävät toimintansa rajattuun kohderyhmään.
- Tilannekuvan tulkinnan kannalta olisi informatiivista jos järjestöjen tuloksellisuutta koskevaa kuvaa olisi luokiteltu enemmän. Esim. miltä näyttää paikallistason toimijoiden tuloksellisuus, miltä hanketyön vs. yleisavustetun toiminnan tuloksellisuus.
- Olennaista olisi erotella yleishyödyllinen toiminta, vaikuttamistoiminta ja rakenteellinen vaikuttaminen ja nähdä niiden arvo.
- Järjestöjen toiminnassa edunvalvonta ja neuvonta nousee tilannekuvassa vahvasti esille. Vertaistuki ja -toiminta ei nousu esille tilannekuvassa, vaikka se onkin monen järjestön toiminnan pääasiallinen sisältö.
- Ei käy ilmi, onko eroja suomen- ja ruotsinkielisten järjestöjen välillä.
- Yhteistyökumppaneista kuvautuu vain määrä ja yhteistyön muoto. Yhteistyön laatu ja vaikutus tavoitteiden näkökulmasta ei tule esille.
- Edunvalvontaa ja vaikuttamistyötä kommentoitiin vastauksissa:
 - Edunvalvontaan liittyy, että vaikuttamistyön tulokset nähdään vasta pitkän ajan kuluessa.
 - Edunvalvonnan päällekkäisyys mietityttää, järjestöt tekevät vaikuttamistoiminnassa paljon yhteistyötä, mutta ehkä sitä ei osata raportoida oikein.
 - Edunvalvontatyön päällekkäisyyttä kutsuisin ennemminkin edunvalvonnan moninaisuuden tarpeellisuudeksi.
 - Edunvalvontatyön tuloksellisuutta on vaikea osoittaa. Osa prosesseista on pitkiä, eli jos johonkin lausutaan tänä vuonna, niin lausunnon vaikutus nähdään vasta ensi vuonna kun laki astuu voimaan.
 - Edunvalvonnan näkyväksi osoittaminen, siinäpä yhteinen haaste!
- Nykyisestä kohdentumisesta:
 - On totta, että järjestöissä on tietty aktiivinen porukka, joka osallistuu moneen ja pysyy vuodesta toiseen esim. vertaistukiryhmissä. Toisaalta he myös tuovat niihin sitä kokemuksen ääntä, jota tarvitaan silloin kun uusia tulee mukaan, monine kysymyksineen.

- Ikäihmisten laaja osallistuminen johtunee osaltaan myös siitä, että heillä on eniten aikaa ja mahdollisuuksia osallistua. Muu kohderyhmä painii vammaan lisäksi esim. työelämän ja perhe-elämän yhdistämisen haasteista.
- Toimintaa pitäisi uusia siten, että se vastaisi enemmän tämän päivän tarpeita. Erikoisryhmille ja nuorille suunnattua toimintaa tulisi kehittää ja jopa toimintaperiaatteita uusia. Yhteistä vertaistuki toimintaa olisi hyvä tehdä yhdessä eri järjestöjen välillä. Ei turhaa kilpailua vaan yhteen hiileen puhaltamista, näin saadaan avustusten tuloksellisuutta paremmaksi
- Kohderyhmien tavoittamisesta:
 - Kohderyhmän tavoittamisessa on aina vaikeuksia sikäli, että eivät kaikki halua "kohtalotovereiden" pariin.
 - Vammaisjärjestöjen toiminnassa mukana olevien ikäjakauma on myös harmittavasti painottunut ikäihmisiin, lasten ja nuorten osuus STEAn tukemassa toiminnassa on todella pieni, tähän tarvittaisiin korjausliikettä.
 - Kohderyhmissä yläkouluikäiset ovat haasteellinen ryhmä tavoittaa. Ikäryhmä 12-15v. olisi hyvä erottaa omana ryhmänään.
 - Yhtenä haasteena on kaikkein eniten apua tarvitsevien tavoittaminen.
 - Ikäjakauma: vammaisia lapsia ei kovin hyvin tavoiteta. Myös nuorten luku on pieni.
 - Hämmästyin sitä, että kohderyhmästä tavoitetaan noin vahvasti ikäihmisiä ja varsinkin se, että se painottuu hyvin vanhoihin henkilöihin.
 - Nuorten ja työikäisten tavoittamista toiminnalla tulisi lisätä, samoin ei-jäsenten saamista mukaan toimintaan. Toimintaa tulisi uudistaa niin, että se olisi näille kohderyhmille kiinnostavaa.
 - Nyt varsinkin koronan takia on ollut hankalaa, ellei lähes mahdotonta tavoittaa niitä ihmisiä, jotka eivät ole internetin ulottuvilla.
 - Vastauksissa toivottiin, että kohderyhmien tavoittamisessa olevien esteiden poistamista tulisi pohtia yhdessä.
- Huomioita riittämättömistä resursseista sekä lisätuen tarpeista nimenomaan tuloksellisuuden osoittamiseen:
 - Arvioinnin kehittämiseksi on vaikea raivata riittävästi tilaa itse toiminnon toteuttamiselta. Osa järjestöistä on pitkälti luottamushenkilöiden varassa, jolloin arviointi voi olla hieman vieras viidakko selättää.
 - Tärkeintä pitäisi olla itse toiminta, ei siitä raportointi.

- Toiveita STEAlle:
 - Tuloksellisuusmittareista ei juuri ollut tietoa. Jos tuloksia edellytetään, mitkä ovat mittarit?
 - Tarvitaan STEAn selkeät linjaukset, millaista on tuloksellinen toiminta ja mitä asioita tässä pitäisi seurata
 - STEA voisi panostaa enemmän kouluttamiseen ja tuoda paremmin julki miten toimintaa raportoidaan ja millaista on laadukas seurantatieto.
 - Tuloksellisuusraporttien linkittämistä STEAn strategian mittareiksi, jolloin myös strategiaa ja valittuja painopistealueita voisi tarkastella ja arvioida saavutettujen tulosten ja toteutetun toiminnan näkökulmasta.
 - STEAn tulisi tarkastella tuloksellisuusarviointia uudelleen ja monipuolistaa sitä tai vielä paremmin: muokata erilaisille järjestöille erilaisia raportoinnin muotoja.
 - STEA voisi kääntää toimintaansa viranomaisesta konsultatiiviseen rooliin. STEA voisi olla rohkeampi kaikilla järjestöjen toimialalla tarvittavien rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten käynnistämisessä/ tukemisessa.
- Mittaamisesta:
 - Olisi tärkeää pystyä arvioimaan ja osoittamaan järjestötoiminnan toiminnan vaikutus paitsi varsinaisten kohderyhmien näkökulmasta myös vaikutus koko yhteiskunnan näkökulmasta.
 - Tilannekuvassa tulisi arvioida tuloksellisuus paitsi laadullisilla ja osittain määrällisissä mittareilla myös euroilla. Kaikkea ei voi mitata rahassa on totta, mutta joskus on syytä mitata.
 - Huomioita vaikutusten seurannan tarpeista kielellisiin oikeuksiin ja eri kieliryhmiin.
 - Vastauksissa lisäksi huomioita haasteista rakentaa mittareita hyvinvointiin, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen sekä osallisuuteen.
 - Toiveita, että kehitettäisiin uudenlaisia mittaamisen tapoja, mikä edellyttää uudenlaista ajattelua. Esim. laadullisille mittareille nähdään tarpeita (esim. neuvonnan laatu ja asiakaskokemus).
 - Kohderyhmän hyödyn kannalta ei-mitattava toiminta voi olla hyvin tärkeää, jopa elintärkeää. Toisekseen tulokset ovat joissain tapauksissa osoitettavissa vasta pitkän ajan päästä eikä se ole määrällisesti raportoitavissa.
- Yhteistyön merkitystä korostettiin eri näkökulmista:

- Nuorten tavoittaminen on ainakin osalle järjestöistä haaste, voisiko sillä saralla tehdä tiiviimpää yhteistyötä?
- Yhteistyön merkitys korostuu sekä suunnittelussa että markkinoinnissa.
- Voisi keskustella organisaatioiden osaamispotentialista ja resursseista kehittimisessä sekä toiminnan kehittämismahdollisuuksista. Tulisi pohtia, onnistutaanko esim. nykyrakenteella, järjestöjen voimavarojen pienetessä, tuloksellisuusvaateeseen vastaamaan ilman esim. rakenteellisia uudistuksia. Yhtä lailla pitäisi keskustella, mitä esim. STEA aikoo/ voi tehdä toimialana kehittämiseksi.
- Järjestöjen pitäisi tehdä nykyistä enemmän yhteistyötä. Nyt monet diagnoosijärjestöt tekevät asioita oman rajatun kohderyhmänsä kanssa, kun synergiaetuja voisi hakea yhdessä. Monessa järjestössä on erikseen erityisosaamista, joka olisi hyvä saada yhteiseen käyttöön.
- Yhteistyöllä tulee olla konkreettiset tavoitteet ja tarvittaessa tulee uskaltaa todeta, että tällä yhteistyöryhmällä emme saavuta riittävästi.
- Uudet avaukset yhteistyössä:
 - Järjestöjen on hyvä hakea hyviä toimintatapoja muilta toimijoilta, sektorirajat ylittäen. Apu tähän on monelle luultavasti tervetullutta tässä sirpaleisen tiedon maailmassa.
 - Rohkeasti siis karsimaan turhat ja keskitytään oleelliseen, hyödynnetään toistemme vahvuuksia eikä pantata tietoa ja taitoja!
- Asenteet:
 - Sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden (esim. virkamiesten ja päättäjien) tulisi nähdä järjestöt kumppaneina, joiden kanssa kehitetään yhteistyössä vammaisille ihmisille tärkeitä palveluja.
 - Kuntatoimijat ottavat vammaisjärjestöt huomioon silloin, kun järjestöt voivat tuottaa palveluita niiden puolesta/niiden tukena. Tämä on kuitenkin vain yksi ulottuvuus siihen, mitä järjestöt voivat tehdä ja tukea kuntatoimijoita.
 - Julkisen sektorin tulisi vähentää lyhytnäköistä toimintaa, jossa oman organisaation (kunta/sairaala/apuvälineosasto) menoja pyritään minimoimaan, näkemättä sitä, mitä lisäkuluja se aiheuttaa muissa julkisen sektorin organisaatioissa.
- Digitaalisuus:
 - Useissa vastauksessa käsitellään monipuolisesti digitaalista marginalisaatiota, sen riskejä ja ehkäisyä. Vastauksissa esimerkkejä onnistumisesta omasta toiminnastaan.

- Huomioita myös, että oman toiminnan kohderyhmässä kokemuksia siitä, että pandemian aikana osallisuus on kasvanut digitaalisten keinojen avulla.
- Digitaalisuus on sekä uhka että haaste. Osaksi sillä on saatu tavoitettua henkilöitä, joiden olisi muuten vaikeaa osallistua toimintaan esim. syrjäisen asuinpaikan vuoksi. Toisaalta ikäihmisten heikot digitaidot ja osalla myös heikko motivaatio niiden harjoitteluun ovat vaikeuttaneet kohderyhmän tavoittamista.
- Digitaalisuus ei mielestäni ole uhka. Sen ääreen pääsee osa kohderyhmistä, mutta kaikki eivät koskaan. Uhka on se, jos ei ymmärretä, että kasvokkaista toimintaa tullaan vammaisjärjestöissä tarvitsemaan aina ja välttämättä digitoiminnan rinnalla.
- Digitaalisuus on kuvattu hyvin tilannekuvassa, mutta tässäkin menty ikäihmiset edellä, nuorten puolella digitaalisuus on tuonut paljon enemmän hyvää korona-aikana, digitoiminta on tarjonnut merkityksellisyyden tunteita ja nuoria hyödyttäviä toimintoja.

7. Päihde- ja riippuvuusjärjestöt

- Tilannekuva vastaa pääosin järjestöjen näkemyksiä. Järjestöt ovat tavoittaneet niitä kohderyhmiä, joita on ollut tavoitteena ja kohderyhmille on järjestetty tavoitteiden mukaista toimintaa.
- Usein tunnustetaan, että tulosten osoittaminen jää toiminnan ja niiden volyymien raportointiin. Taustalla tunnustettiin useita tekijöitä. Moni oli myös eri mieltä.
- Tilannekuvan keskeisistä havainnoista edunvalvonnan tavoitteiden asettamista koskeva teema jäi vähemmälle huomiolle: tämän osalta painotettiin, että tavoitteiden asettaminen ja toteutus lähtee asiakaskunnan tarpeista. Toisaalta moninainen asiakaskunta haastaa tavoitteiden asettamista – vs. esim. aistivammat. Haasteena edunvalvonnalle esitettiin myös (kuntien) kilpailutukset.
- Yllättävänä asiana tilannekuvassa useampi havainnoi nuorten suuren määrän, muutama myös muun sukupuolisten osuuden. Lisäksi yllättävänä seikkana nostettiin sote- ja kuntakumppanien vähäinen määrä.
- Monelle ydinviestit eivät auenneet riittävän selkeästi: erityisesti se, kyseenalaistetaanko nuoret matalankynnyksen palveluiden kohderyhmänä.
- Osa kokee, että tilannetiedosta saa monipuolisesti tietoa, useat kaipasivat lisää ulottuvuuksia.

- Tilannekuvasta saatavaa tietoa kommentoitiin varsin paljon
 - Tilannekuvassa on keskitytty paljolti matalan kynnyksen kohtaamispaikkoihin. Monta järjestöä jää ulkopuolelle.
 - Kaikki tehty työ ei näy tilannekuvassa: esim. kansalais- ja rakennevaikuttaminen – "kaikki järjestötyö ei ole kohtaamista".
 - Tilannekuva ei anna yksittäisille toimijoille palautetta: esim. toimintamallien innovatiivisuus, tulosten suhteutuminen muihin vastaavanlaisiin toimintoihin tai raportoinnin riittävyys.
 - Kuva kohderyhmästä ja tuloksiin vaikuttavista tekijöistä jää vajaaksi: Toiminnan tuloksellisuutta ei voi arvioida ilman, että ymmärretään, millaisen kohderyhmän parissa tehdään työtä (esim. sosioekonomiset taustat).
 - Olisi kiinnostava saada tilastollista vertailua korona-aikaan ja vaikka edelliseen vuoteen. Ja ylipäänsä tietoa pandemian aiheuttamista muutoksista (hyvinvointi, palveluihin pääsy).
- Tilannekuvaan kaivattiin mm.
 - Vertailutietoa saman kokoisista paikkakunnista ja / eri alueilta (kehä 3./muut).
 - Selkeämmin esiin järjestöjen tekemän työn tuloksellisuus suhteessa julkiseen sektoriin.
 - Selkeämmin esiin vaikutuksia yhteiskuntaan, yhteisöön ja ympäristöön. Esim. päivätoiminnan perustamisen jälkeen järjestyshäiriöiden vähentyminen.
 - Tietoa siitä, kuinka monessa järjestössä tehdään parhaillaan merkittävää strategista uudistamis- ja kehittämistyötä. Miten hyviksi ongelmatilanteiden hallintataidot ja -tiedot koetaan?
 - Tietoa luottamusjohdon ja työntekijöiden välisestä dynamiikasta ja näkemyseroista.
 - Tietoa digitalisaation ja sotemuutosten vaikutuksista kohderyhmille.
- Ennakkotehtävät sisältävät runsaasti pohdintaa tuloksellisuuden arviointiin ja mittaamiseen:
 - Tuloksetjun logiikkaa ei aina ymmärretä. Tekeminen vs. hyöty kohderyhmälle.
 - Vaikuttavuuden osoittamista tulee edelleen vahvistaa koskemaan myös toiminnasta syntyneitä taloudellisia vaikutuksia.
 - Miten tehdään näkyväksi se, että muutoksen puute kohderyhmässä on usein paras tulos.

- Tulosten arviointi on anonyymissä matalan kynnyksen toiminnassa mm. yksilöidyn seurantatiedon keräämisen osalta selkeä haaste. Kuinka saadaan tulokset näkyviksi.
- Vaikutukset nähtävissä vuosien jälkeen; vaikutusten ylisukupolvisuutta vaikea todentaa.
- Vaikea saada tietoa palveluohjauksen jälkeen: seuranta on vaikeaa, kun henkilön elämäntilanne paranee ja hän poistuu palveluiden piiristä.
- Tarvitaan kohderyhmän omaa näkemystä toiminnan hyödyllisyydestä.
- Tiedon jakamiseen ja ammatillisen osaamisen kehittämiseen liittyvään työhön vähemmän on seurantaa.
- Ristiriitaisena nähtiin, että järjestöt painottavat laadullista arviointia, mutta se ei näy raporteissa.
- Tulosten mittaamisesta ja mittareista kaivattiin esimerkkejä – tai jopa yhtenäisiä palautteenkeruu- ja kirjaamistapoja – yhteiskehittämisen paikka resurssien kohdentamiseen ja oppimiseen.
- Raportoinnin jäykkyys myötävaikuttaa tuloksellisuuden todentamisen ongelmaan.
- Tilannekuvassa annettujen tietojen pohjalta on vaikea arvioida, millaisia mittareita tuloksellisuuden arviointiin on käytetty. "Eri mittarien otsikoissa näyttäisi olevan päällekkäisyyttä, joskin tuloksissa on eroja."
- Pitäisi saada tuloksellisuuteen miten vaikuttavuus todentuu eri tasoilla: yhteiskunnallinen vaikuttavuus - yhteisöllinen vaikuttavuus - yksilöllinen vaikuttavuus. Miten nämä todentuvat hankkeiden aikaansaannoksina.
- "Läpivirtaus" olisi yksi arvioitava asia; kuinka monta kuukautta osallistuja on toiminnassa mukana? Pysyvyydelle on paikkansa, mutta lähtökohtaisesti toiminnan tulee voida palvella myös uusia osallistujia.
- Ovatko nuoret matalan kynnyksen kohtaamispaikoissa tarkoituksenmukainen tavoiteltava yksi kohderyhmä -kysymyksen ympäriltä esitettiin erilaisia perusteluja riippuen siitä, miten nuoret sisältyvät vastaajajärjestön kohderyhmiin.
 - Osa näkee, että nuorille on muita palveluita – toisille nuoret ovat keskeisin kohderyhmä.
- Toiminnan kohdentamisessa pohdittiin aliedustettuja ryhmiä ja niiden osuutta: tarve vahvistaa eri (myös uusien) kohderyhmien huomioista palveluissa: mm. ikääntyneet, maahanmuuttajat, naiset, vammaispalveluiden asiakkaat, mielenterveyskuntoutujat, perheet, sateenkaariväestö.

- Tarve tarkastella yksityiskohtaisemmin kohderyhmien segmentointia sekä tavoittamista, vaikutuksia sekä omakohtaisia kokemuksia tuloksista. Linkittyy myös tuloksellisuuden seurantaan.
 - Myös nuorten asiakkuuksien kohderyhmien tarkempi segmentointi, esim. matalan kynnyksen palveluiden eriyttäminen iän mukaan sekä haasteellisuuden mukaan.
- Kumppanuuksien kehittämiseen kiinnitettiin varsin paljon huomiota ja useat näkivät, että toiminnan kehittämisessä tulee vahvistaa kumppanuuksia. Voisiko toiminnan vaikuttavuutta lisätä toiminnan ja yhteistyön avautuminen uusiin suuntiin?
- Kumppanuuksia tulisi lisätä järjestöjen kesken. Esimerkiksi:
 - Yhteistyön tulee jatkossa olla saumattomampaa ja innovatiivista siten, että rakennetaan konsepteja ja yhteishankkeita, joissa mukana olisi kolmannen sektorin, yksityisen sektorin ja julkisen sektorin toimijoita. Haettaisiin ikään kuin suhteellisen edun periaatteen mukaista mallia: jokaisella on omat vahvuudet ja nämä vahvuudet yhdistämällä saadaan aikaan paras lopputulos kaikkien kannalta.
 - Järjestöjen työn tuloksellisuus hyötyisi tiiviimmistä yhteyksistä päihde- ja riippuvuuskentän muiden toimijoiden kanssa (muut järjestöt, julkisen sektorin toimijat), jotta paitsi voidaan koordinoida yhdensuuntaista kehittämistoimintaa ja välttää päällekkäisyyksiä tai pahimmillaan ristiriitaista viestintää. Kentän eri toimijoiden välillä on tietokatkoksia, joiden johdosta päällekkäisyyksiä voi herkästi syntyä.
- Kumppanuuksia tulee tarkastella entistä kattavammin ja huomioida järjestöjen keskinäisten kumppanuuksien ohella kunta- ja maakuntakumppanuuksia sekä sisällön tuottamisen että taloudellisen kumppanuuden näkökulmista.
- Moni korosti, että kolmannen sektorin merkitys julkisen sektorin toimijoiden rinnalla ja yhteiskunnasta pudonneiden henkilöiden löytämisessä sekä saavuttamisessa on merkittävä.
 - Tarve tehdä näkyväksi korjaavan ja ehkäisevän päihdetyön erojen kautta kohderyhmälle tarjolla olevat palvelut. vs. julkiset palvelut.
 - Esim. matalan kynnyksen kohtaamistoimintaa on syytä lisätä ja kehittää yhteistyössä kuntien ja maakuntien kanssa. Nuoret uutena kohderyhmänä tulee huomioida myös matalan kynnyksen palveluiden kehittämisessä.
- Etämahdollisuuksien käytön tehostaminen kumppanuuksien rakentamisessa ja ylläpitämisessä.

- Sote ja kaupunkien roolin muuttuminen on uusi mahdollisuus luoda järjestökumppanuuksia. Sote avaa vaikuttamisen aikakauden suhteessa kuntiin. "Vaikuttamisen aika on nyt!"

8. Nuorisotalan toiminnalliset järjestöt

- Yleisesti ottaen tilannekuvan katsottiin vastaavan hyvin kommentoijien omaa näkemystä tilanteesta. Samalla kuitenkin nostettiin esiin järjestöjen ja niiden toiminnan monimuotoisuus, ja sen vaikutus tuloksellisuuteen.
- Kommenteissa korostui erityisesti keskustelu järjestöjen tuloksellisuudesta ja tulosten todentamisesta. Muita esiin nousevia teemoja olivat vapaaehtoisten rooli, yhteistyö ja kumppanuudet sekä ylipäätään nuorisotalan järjestöjen toiminnan luonne.
 - "Tilannekuvan keskeiset havainnot tukevat omia käsityksiäni ja kokemuksiani nuorisotalan järjestöjen toiminnasta."
 - "Uskon, että monessa järjestössä on saavutettu vielä enemmänkin hyviä tuloksia kuin mitä seurannasta käy ilmi mittaamisen vaikeuden vuoksi."
 - "Keskeiset havainnot vastaavat omia käsityksiäni ja kokemuksiani siinä mielessä, että nuorisotalan järjestöt tekevät selkeästi todella tärkeitä töitä ja tavoittavat kohderyhmää hyvin."
 - "Järjestöt kehittävät nuorille sellaisia tukimuotoja, joita ei välttämättä saa mistään muualta. Mielestäni järjestöjen tekemä työ on tuloksekasta, mutta tulosten seurannassa ja arvioinnissa on selvästi vielä haasteita."
- Tuloksellisuuden kehittäminen näkyi teemana tilannekuvassa selkeästi, ja sitä myös kommentoitiin paljon ennakkotehtävässä. Kommenteissa on esimerkkejä järjestöjen hyvistä tuloksellisuuden arvioinnin käytännöistä, mutta suuri osa korosti, ettei tulosten seuraaminen nuorisotalan työssä ole yksinkertaista. Ennakoivan työn luonne tekee tulosten osoittamisesta vaikeaa, ja asetettujen tavoitteiden aikajänne on pitkä.
 - "Nuorisotyöntekijöiden ammatillisuus saattaa asettaa helposti kriteerit turhan korkealle, joten siksi olisi tärkeää selkeyttää "riittävää tulosta"."
- Mittaamisen vaikeuden vuoksi monissa kommenteissa epäillään, että tuloksia on syntynyt laajemmin kuin raportoinnista käy ilmi, mutta niitä ei ole osattu sanoittaa.
 - "Toivoisin että tuloksissa ja arvioinnin kehittämisessä voitaisiin huomioida mahdollisimman paljon myös vaikeammin mitattavia, pehmeitä arvoja, jotka koen erityisesti järjestötoiminnan toimijoiden erityisiksi vahvuusiksi."
- Tuloksellisuuden kehittämiseksi ehdotetaan kommenteissa mm. tavoitteiden määrittelyn selkeyttämistä ja toisaalta mitattavan kohteen laajentamista.

- "Haasteena tuloksellisuudelle tai tulosten osoittamiselle voi olla se, että tulostavoitteet ovat liian korkeat tai abstraktit ja hankeajat verrattain tavoiteltuun tuloksellisuuteen nähden lyhyet."
- "Haastavaksi koen tuloksellisuuden määrittelyn nuorisotyössä yleisesti. Tulokset voivat näkyä vasta pitkän ajan kuluttua."
- "Ensin pitää olla konkreettisia tavoitteita, jotta voidaan mitata ja arvioida saavutettuja tuloksia. Mitä selkeämmät tavoitteet, sitä helpompi niiden tuloksiakin on mitata ja arvioida."
- "Miten saamme yhä useammat toimintaan osallistuvat nuoret vastaamaan arviointitiedon keräämiseen eli vastaamaan arviointikyselyihin."
- Korostuva huomio on myös tuloksellisuuden arviointiin liittyvä resurssitarve.
 - "Tuloksellisuuden arviointi ja raportointi kuitenkin vaatii paitsi kohderyhmän tuntemista, saavuttamista ja tukemista, myös tarkkoja tavoitteita ja niiden määrittelyä."
 - "Joskus inhimilliseen kasvuun ja elämänarviointityölle täytyy olla riittävästi resursseja"
 - "Elämäntilanteen parantumiseen liittyvät muutokset ovat vaikeita mitata. Kaikessa työssä ei pysty yhtä yksiselitteisiin ja niin helposti mitattaviin tavoitteisiin."
 - "Myöskin ennaltaehkäisevää toimintaa, nuorten tilanteiden heikkenemisen ehkäisyä tuntuu vaikealta mitattavalta."
- Osa kuitenkin katsoo, että heidän toimintansa tuloksellisuutta mitataan ja seurataan hyvin.
 - "Selkeästi rajattuja kohderyhmiä on aina helpompi mitata"
 - "Tulosten seuranta ja arviointi on mielenkiintoista, ja olisi mukava kuulla konkreettisia esimerkkejä siitä, että miten muut toimijat seuraavat tuloksia ja millaisia mittareita he käyttävät."
 - "Mitä selkeämpi kohderyhmä ja tavoitteet, sen helpompi on järjestää tavoitteisiin tähtäävää toimintaa ja apuja, jolloin tulostenkin saaminen ja niiden todentaminen on helpompaa."
- Kommenteissa jaetaan tilannekuvassa esiin nostettu vapaaehtoisten vähäinen hyödyntäminen nuorisotalon toiminnallisissa järjestöissä. Vapaaehtoisten hyödyntämiseen liittyen useissa vastauksissa mainittiin resurssit".
 - Vapaaehtoisten hyödyntäminen järjestöjen toiminnassa on vähäisessä roolissa myös oman kokemukseni mukaan."

- "Jos vapaaehtoisia osallistaa kohderyhmän ohjaamiseen tai heidän kanssa toimimiseen, pitää vapaaehtoisten perehdyttämiseen, ohjaamiseen ja tukemiseen olla riittävästi resursseja."
- "Vapaaehtoisten tehtävien miettiminenkin vaatii resursseja ja monesti järjestöillä on paljon työtä suhteessa resursseihin."
- Vapaaehtoisten roolin katsotaan vaativan tarkkaa suunnittelua, ja heistä voidaan saada hyötyjä myös nuorisolan järjestöissä.
 - "Hyödynnämme vain alan ammattilaisina toimivia vapaaehtoisia kävijöiden ohjauksessa, jolloin meillä on riittävästi resursseja tukea vapaaehtoisia ja heidän lähtökohdat kohtaamiselle ovat jo valmiiksi erilaiset kuin maallikoiden. Muille kuin ammattilaisille vapaaehtoistehtävät ovat yleensä avustavia tehtäviä, esimerkiksi hankintoihin liittyviä."
 - Siitä olen yllätynyt, että vapaaehtoisten rooli on niin pieni osalla toimijoista, koska ne ovat todella hyvä lisäresurssi tärkeään kohtaamistyöhön.
- Vapaaehtoisten osalta esiin nostetaan myös koronan vaikutus, joka voi näkyä monella tavalla vapaaehtoisten roolissa:
 - "Mielenkiintoista oli se, että vapaaehtoisten rooli on tällä hetkellä niin pieni suuressa osassa avustuskohteita. Se varmasti osittain selittyy myös koronalla, kun ryhmiä ja tapahtumia on peruttu tai siirretty verkkoon, ei myöskään konkreettisia käsipareja ole samalla tavalla tarvittu tai osattu hyödyntää. Ollaan otettu järjestömaailmassa nyt valtavaa digiloikkaa toimintaa kehittäessä ja muuttaessa pienessä ajassa. Mutta ollaanko osattu ottaa siihen hyppyyn vapaaehtoisia mukaan?"
- Useita kommentteja nuorisolan järjestöjen kohderyhmästä ominaispiirteineen, ja tämän mahdollisista merkityksistä mm. tuloksellisuuden arvioimiseen.
- Kohderyhmän rajausta pidetään pääpiirteittäin hyvänä ja selkeänä. Selkeän rajauksen katsotaan auttavan toiminnan kohdentamisessa.
- Kohderyhmien erilaisuus ei kuitenkaan kaikkien mielestä näy tilannekuvassa riittävällä tavalla, esim. välillisiä ja suoria kohderyhmiä ole eroteltu tarpeeksi. Tähän liittyi myös toiveita:
 - "Toiveena tarkempaa kohderyhmittäistä, kohderyhmän sisälle menevää ja myös omaan toimintaan kytkettävää raportointia ja palautetta. "
 - "Nuorten ääni ei näy tilannekuvassa."
 - "Nuoret kohderyhmänä ovat monesti liikkuvaista sorttia, joten tiedonvaihto yhteistyökumppaneiden kesken on tärkeää."

- Järjestöjen välisessä yhteistyössä nähtiin kehittämistarpeita, ja samalla tilannekuvankin katsottiin voivan tukea tätä enemmän.
 - "Järjestöjen välisessä yhteistyössä näkisin kehittämistarpeita."
 - "Yhteistyötä järjestöjen välille toivoisin lisää, vältetään mahdollisia päällekkäisyyksiä ja tulokset ja tehokkuus paranisivat."
 - "Tilannekuvassa tuloksellisuuden taustalla nimetään se, että toiminta kytkeytyy hyvin yhteistyösuhteisiin. Mielestäni tuloksellisuusraportoinnissa kytkeytymistä yhteistyösuhteisiin kysytään melko suppeasti."

9. Kehitysvammajärjestöt

- Vaihtelevia näkemyksiä siitä, miten hyvin tilannekuva vastaa todellisuutta ja millaista hyötyä siitä voi olla toiminnan kehittämisessä.
- Osa arvioi tilannekuvan tuovan hyvin esiin ristiriitoja ja ratkaistavia asioita, joita he itsekin työssään tunnistavat. Monet huomioista kohdistuvat siihen, miksi erilaiset ristiriidat nähdään niin ongelmallisina, jos toimijakenttä on ristiriitainen.
 - "Esitetyt ristiriidat näkyvät myös toiminnan arjessa, ja tämä näkyy myös tuloksellisuusraportoinnissa. "
 - "Eikö tulos voi olla ristiriitainen, jos todellisuus on?"
 - "Pyrkimys muutokseen ja hedelmällinen keskustelu varmastikin edellyttää haasteiden nostamista esiin. Näinhän se on. Kuitenkin tilannekuva-nimellä esitetty raportointi olisi kaivannut tuekseen moniulotteisempaa raportointia."
- Osa vastaajista koki, ettei tilannekuvalla onnistuta kuvaamaan avustuskohteiden moninaisuutta.
 - Tuloksellisuuden seurannassa korostuu lyhyt aikaväli
 - Kohderyhmistä korostuu asiakastyö, mutta toisaalta yksilötason muutokset eivät näy tuloksina.
 - Yleisavustuksella tehty työ rajautuu ulkopuolelle
 - Kieli ja siihen liittyvät erityisongelmat eivät näy tilapäivityksessä. Ei myöskään kiinnitetä huomiota "vähemmistö vähemmistössä" -näkökohtaan.

- Järjestöluokkaan kuuluu paljon järjestöjä, joiden kohderyhmä on laajempi kuin kehitysvammaiset.
- Monissa vastauksissa tunnistettiin murroksessa oleva toimijakenttä, mikä selittää monia keskeisistä havainnoista
 - Järjestökenttä muuttuu koko ajan enemmän ammattimaisemmaksi toiminnaksi ja kaikki eivät pysy/halua pysyä kehityksessä perässä. Haasteet oman toiminnan tarkoituksenmukaisuuden määrittelyssä korostuvat tilannekuvisa.
 - Toimiala on tällä hetkellä valtavassa murroksessa ja se näkyy järjestöjen toiminnassa varmasti.
 - Tilannekuvalta toivottiin enemmän tietoa onnistumisista ja hyvistä käytännöistä, joiden perusteella toimintaa voisi kehittää.
 - Tilannekuva olisi informatiivisempi ja ohjaavampi, jos siinä olisi nostettu esiin onnistuneet teot
 - Tilannekuvasta saa hyvin negatiivisen kuvan järjestöjen tuloksellisuudesta, vaikka uskoisin, että myös onnistumisia olisi voitu nostaa esiin.
 - Tilannekuvasta puuttuu esimerkit onnistuneista toimista ja alan saavutukset pidemmällä aikaperspektiivillä. Merkittävimmät muutokset on saatu aikaiseksi useamman järjestön yhteistyönä ja useamman vuosikymmenen tavoitteellisella toiminnalla
 - Tilannekuva tuntuu lohduttomalta, "moittivalta" ja osittain myös - ottaen huomioon sen, että akateeminen tutkimuksen tyylinen aineistohallinta ei ole rahoitetun toiminnan ydinaluetta - epäreilulta.
 - Kiinnostavinta oli tuloksellisuutta edistäneet ja estävät tekijät ja niiden vertailu omiin hankkeisiin.
 - Yleisesti toiveena myös tarkempaa raportointia, mikä on toisaalta haastavaa, koska kohteet ovat niin erilaisia.
 - Esimerkkejä käytetyistä mittareista ja mittaamisen tavoista olisi hyödyllistä näyttää, jotta syntyisi selkeämpi kuva, miten järjestöt tuloksellisuuttaan ilmentävät.
 - Kiinnostavinta oli tuloksellisuutta edistäneet ja estävät tekijät ja niiden vertailu omiin hankkeisiin.
 - Ehdottomasti kiinnostavin asia mikä nousee tilannekuvasta ilmi, on se, että miten usein vieläkin toiminnan tuotokset ja tulokset sekoitetaan keskenään.

- Yhtenä lisänäkökulmana toivotaan "vähemmistöjen vähemmistöjen" laajempaa huomioimista ja ruotsinkielisten järjestöjen erottelua.
 - Kielellisten näkökulmien ja erojen laajempi huomioimine
 - Kielivähemmistön näkökulma ei näy tilannekuvassa, vaikka se olisi aina mainittava erikseen kaikissa yhteyksissä, koska muuten se unohdetaan.
 - Minoritet inom minoritet perspektivet.
- Vastaajat tunnistivat yleisesti kohderyhmän muuttuneen, ja pitivät sitä hyvänä asiana. Vastauksissa on myös ehdotuksia vaihtoehtoisiksi käsitteiksi.
 - Diagnoosikeskeisyydestä irrottautuminen ja diagnoosien moninaistuminen on osa laajempaa yhteiskunnallista muutosta. Tämä voi monimutkaistaa raportointia, mutta on tärkeää, että järjestöt ovat tässä yhteiskunnallisessa muutoksessa mukana, jotta kohderyhmät kokevat toiminnan merkitykselliseksi myös jatkossa.
 - On parempi, että toiminta on tarvelähtöistä kuin että se on diagnoosikeskeistä.
 - Huomio kehitysvammaisuus-käsitteen liudentumista/kohderyhmän muutoksesta on relevantti. Toisaalta viime vuosikymmenien aikana on puhuttu myös kehitysvammaisuuden kohdalla toistuvasti ns. harmaasta alueesta, eli yksilöistä ja perheistä, jotka jäävät tuen ulkopuolelle diagnoosin puuttuessa, eli tässä mielessä järjestöjen pyrkimys näiden ryhmien mukaan ottamiseen on perusteltua.
 - Huomio kehitysvammaisuus-käsitteen liudentumisesta pitää paikkaansa ja on tavoitteellista. Jos tarvetta ei olla pystytty perustelemaan, se ei johdu kohderyhmän laajenemisesta.
 - Havainto kehitysvammaisuuden käsitteen väljentyemisestä vastaa yhdistyksemme kokemusta, emmekä pidä sitä huonona asiana.
 - Kehitysvammajärjestöjen on tärkeää käydä yhdessä keskustelua diagnoosikeskeisyydestä irrottautumisesta ja diagnoosien moninaistumisesta.
- Järjestöillä on useita erilaisia kohderyhmiä ja toimintaympäristöjä, joiden erityispiirteet pitää pystyä huomioimaan.
- Esiin nousevia toiminnasta hyötyviä kohderyhmiä on useita.
 - Diagnoosi vs. erityisen tuen tarve
 - Ammatillaiset
 - Läheiset
 - Vaikuttamistyö / edunvalvonta

- Lisäksi välittömän kohderyhmän sisällä on erilaisia alakohderyhmiä ja vähemmistöjä.
- Toiminnan kohdentamisessa, raportoinnissa ja tuloksellisuuden seurannassa eri kohderyhmät näkyvät eri tavoin.
- Toiminnan kohderyhmä (johon interventiot kohdentuvat) ja toiminnan lopullinen hyödynsaaja ovat eri asioita. Tätä on ollut vaikea erottaa raportoinnissa.
- Kehitysvammajärjestöjen keskeisiä toimijoita ovat sekä ammattilaiset, mutta erityisesti kehitys- ym. vammaisten ihmisten läheiset ihmiset ja omaiset. Järjestöjen tulisi tarkemmin tunnistaa läheisten tekemä näkymätön työ, mutta tuoda myös selkeämmin esiin myös läheisten ja omaisten tarvitsema tuki ja valmennus, jota he tarvitsevat identiteettinsä ja arkensa tueksi.
- Selkeyttää eri kohderyhmiä kehitysvammakäsitteen alla, auttaisiko se toteuttamaan toimintaa tuloksellisemmin ja selkeämmin?
- Monet tunnistavat haasteet tuloksellisuuden osoittamisessa eri tyyppisissä toiminnoissa ja kohderyhmissä.
- Haasteena toisaalta käytännöllisiä asioita tiedonkeruuseen liittyen, tulosten määrittely ja aikajänne. Vastauksissa kerrottiin eri avustuskohteiden käytännöistä ja haasteista sekä pohdintoja tulosketjuun liittyen.
 - Syy-seuraussuhteiden tai pitkien aikavälien hahmottaminen ole välttämättä mahdollista henkilölle, jolla on kehitysvamma. Läheisen ihmisen näkökulma on usein tarpeellinen täydentämään kokemusta. Tietoa on tällöin käsiteltävä tilannesidonnaisena ja kerättävä riittävän usein, jotta kokemusten yleislaadusta saadaan käsitys.
 - Sopivien mittarien löytäminen sille, miten ryhmä itse kokee osallistumisensa, tiedonsaantinsa tai mahdollisuutensa työskennellä, on vaikeaa.
 - Systemaattisessa tiedon keräämisessä toiminnan hyödyistä on parantamisen varaa. Tiedon kerääminen ei kuitenkaan saisi olla liian työlästä osallistujille vaan nopeaa, helppoa ja jopa hauskaa. Ainakin itselläni on jo nyt nähtävissä, että osallistujat eivät jaksaa osallistua palautekyselyihin.
 - Miksi tiedonkeruun ja tavoitetun kohderyhmän ristiriitaan liittyy ongelmia? Pohdituttaa, onko tarkoituksen mukaista, että kaikkia hankkeita vertaillaan samoilla kriteereillä? Mikä hankehakemuksessa kuvataan ja mitä tavoitellaan, pitää tuki jollakin tavoin todentaa.
- Erityisesti laajempien yhteiskunnallisten vaikutusten osoittaminen ja vaikuttamistyön vaikuttavuus nousivat vaikeasti todennettavina esiin.

- Vuoden seurantajakso on lyhyt erityisesti vaikuttamistyön näkökulmasta
- Viestinnän tuloksellisuuden todentamisessa tulosketjun osoittaminen on hyvin vaikeaa silloin, kun kohderyhmä on niin laaja, ettei siltä voida kysyä suoraan, mitä vaikutusta viestinnällä oli
- Todentamiseen kytkeytyi myös kommentteja yksilötason ja laajempien vaikutusten suhteesta:
 - Ajattelemme, että yhteiskunnalliset muutokset näkyvät nimenomaan yksilötasolla koettuina muutoksina. STEAn uusi tuloksellisuusraportti on hieno parannus, sillä osallistujissa tapahtuneet muutokset meidän on mahdollista osoittaa, toisin kuin toiminnan yhteiskunnalliset vaikutukset.
 - Tilannekuvasta puuttuu analyysi tuloksellisuusselvitystyövälineiden toimivuudesta järjestötoiminnan arvioinnissa.
- Tavoitteiden konkretisoimiselle nähdään tarpeita, ja osa vastaajista yllättyi, ettei tavoitteiden, tuotosten ja tulosten erottelussa olla paremmalla tasolla. Osasyynä on kohderyhmän moninaisuus, joka heijastuu raportointiin.
 - Oman toiminnan tavoitteiden kirkastaminen ja ymmärrys siitä, että tavoitteet ovat eri asia kuin tuotokset. Järjestöjen tulisi myös "katsoa peiliin", että näkevätkö he kohderyhmänsä vain toiminnan kohteena vai aktiivisina toimijoina.
 - On ilmiselvää, että rajatuilta kohderyhmiltä on helpompi kerätä seurantatietoa. Tarvitaan silti myös järjestötoimintaa, jonka kohderyhmänä ovat laajemmat kansalaisryhmät, viranomaiset ja päättäjät. Tulisi kehittää sopivia tiedonkeruumenetelmiä ja pohtia mikä on tarpeellista ja riittävää todentamista. Tähän myös tarvittaisiin koulutusta ja ohjausta.
 - Laadullisten, pidempään aikaväliin sidottujen vaikutusten arviointi on numeraalista vaikeampaa, kun tietoa tuottavalla henkilöllä on kognitiivisia haasteita.
- Seurantaan liittyy myös osaamisvajeita. Samalla muistutettiin, ettei mittaaminen ole ensisijainen tehtävä.
 - Tiedonkeruun osalta on mielestäni muistettava, että järjestöyöntekijöiden ensisijainen tehtävä on tuottaa palveluja kohderyhmälle ja palella heitä. Mittaaminen on toissijaista, ja usein vaatii myös ammattitaitoa.
 - Järjestöt tekevät erittäin tärkeää kansalaisviestintää, minkä vuoksi on tärkeää osata kuvata ja todentaa tuloksia
- Tuloksellisuuden arviointiin toivottiin tukea, joka huomioisi riittävästi toimijoiden erilaisuuden ja eri kohderyhmät.

- Toiveena myös palaute rahoittajalta, jolla seuranta voidaan kehittää edelleen. Selkeämpiä ja konkreettisempia esimerkkejä mittareista.
- Tulisi hakea mallia, jossa osaa toiminnoista arvioitaisiin nopeammalla aikavälillä ja osaa pidemmällä aikavälillä
- Raportointilomake toimii huonosti laajempien yhteiskunnallisten vaikutusten kuvaamiseen, esim. viestinnän osalta.
- Järjestöjen toiminta on hyvin tarvelähtöistä ruohonjuuritason toimintaa, jonka toteuttajat ja toteuttamistavat ovat hyvin moninaisia. Olisi tärkeää, että toimijat pystyisivät raportoimaan omaa toimintaansa siihen sopivilla ja räätälöidyillä mittareilla.
- Kehittämisen näkökulmasta tärkeintä on huomioida koko vaikutusketju.
- Kartoittaa olemassa oleva aito tarve hyvin, asettaa realistiset tavoitteet, ja kiinnittää huomiota siihen, että ei tavoittele asioita, joita ei voi todentaa tai jotka eivät ole mahdollisia saavuttaa. Kehittämishankkeissa toki voi myös kokeilla toimivia tapoja ja aina ne eivät onnistu
- Viestinnän ja vaikuttamisen tuloksellisuuden todentamisessa ja myös sen vaikutusketjun laatiminen. Palaute on aiheellinen. Nykyään, kun kaikki työntekijät ja eri toiminnat järjestöissä viestivät, pitää miettiä, mitä milläkin viestinnällä tavoitellaan.
- Monet tunnustivat hyötyjä yhteistyöstä ja kumppanuuksista. Yhteistyötahoja ovat muut järjestöt ja julkinen sektori.
 - Yksi järjestöjen keskeinen tehtävä on edunvalvonta, joka toteutuu usein tuloksellisimmin järjestöjen yhteistyönä ja/tai keskusjärjestöjohtoisesti tai ainakin niin, että keskusjärjestö tukee jäseniään alueellisessa vaikuttamistyössä.
 - Tilannekuvassa todetaan, että osa toiminnasta on julkista palvelua korvaavaa. Havainto siitä, että yhteistyö kuntien, maakuntien ja sairaanhoitopiirien kanssa olisi vähäistä, on oman toimintamme näkökulmasta erilaista, koska yhteistyötä tehdään hyvinkin tiiviisti yksilö- ja organisaatiotasolla.
 - Kehitysvammaan liittyy usein liitännävammoja tai sairauksia. Monet henkilöt läheisineen, kehitysvammadiagnoosilla tai ilman, voivat olla mukana siis monessa STEAn avustusta saavan järjestön toiminnassa. Tärkeää olisi mielestäni edistää tätä järjestöjen diagnoosirajat ylittävää toimintaa ja edellyttää järjestöiltä yhteistyötä
 - Se että tavoitamme toimintaan kaikki kehitysvammaiset kuntalaiset, vaatii yhteistyötä ja asennemuutosta myös kunnan viranhaltijoilta ja poliittisilta

päättäjiltä, jotta yhteiskuntamme on esteetön ja myös vapaa-ajan palvelut ovat kaikille saavutettavia.

- Yhteistyökumppaneita pystyy nimeämään raporttiin vain rajallisen määrän (max 10 kpl), ei anna kaikkien avustuksen saajien yhteistyökumppaneiden määrästä todellista kuvaa.
- Kehitysvammajärjestöjen välillä yhteistyö on lisääntynyt, se alkaa olla avoimempaa, ja sitä kannattaa entisestään lisätä.
- Vapaaehtoistyön vähäisyys yllätti osan vastaajista, osassa avustuskohteista vapaaehtoisten rooli on ollut merkittävä. Vapaaehtoistyöhön liittyen nostettiin monia selittäviä näkökulmia, mm. toiminnan luonne ja resurssit.
 - Vapaaehtoistyön määrän vähäisyys oli yllättävää. Tämä on kuitenkin ymmärrettävää sillä kehitysvammajärjestöissä tarvitaan enemmän tuettua vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoisten rekrytointi ja ohjaus vaatii huomattavasti resursseja, jota ei ehkä aina osata hankesuunnitteluvaiheessa huomioida. Vapaaehtoistyöntekijöille toimintaan osallistuminen on hyvin merkityksellistä.
 - Kehitysvammajärjestöjen toiminnassa on luonnollisesti vähemmän vapaaehtoisia kuin joissakin muissa järjestötoiminnoissa, koska monilla kehitysvammaisilla ihmisillä tai heidän läheisillään ei ole vaativan arjen haasteiden vuoksi voimavaroja vapaaehtoistyöhön tai tuettuun vapaaehtoistyöhön ei ole varattu järjestöillä resursseja. Yhteistä keskustelua tarvitaan siitä, onko vapaaehtoistyön määrän nosto järjestöjen tuloksellisuuden kannalta olennaista.
 - Vapaaehtoisten tavoittaminen ja sitouttaminen haastavaa nykypäivänä, koska järjestötoiminta ei ole enää niin houkuttelevaa ja ihmisten tavoittamisen muodot ovat muuttuneet ja järjestötoiminta ei ole pysynyt tämän muutoksen perässä.
 - Omassa toiminnassa vapaaehtoisen työ on raskastakin osittain, siksi vapaaehtoisten vaihtuvuus on suurta. Saamme koko ajan uusia vapaaehtoisia, mutta samalla pidempään toimineita lopettaa tehtävän. Näin ollen vapaaehtoisten lukumäärä ei kasva, vaan pysyy samana. Silti uusia vapaaehtoisia tulee koko ajan lisää. Tämä olisi hyvä huomioida jokaisen toimintaa järjestävän tahon kohdalla.
- Vapaaehtoisten rooli on muuttumassa, mikä näkyy tällä hetkellä järjestöluokan avustuskohteissa.
 - Tuetussa vapaaehtoistyössä vapaaehtoisuus ei ole vain resurssi, vaan vaikuttavuutta tapahtuu erittäin paljon myös vapaaehtoisen elämässä ja hänen lähipiirissään.

- Tilannekuvasta puuttuu analyysi siitä, onko vapaaehtoiseen järjestötoimintaan osallistuvilta ylipäätään edellytettävä toistuvaa arviointia siitä, millä tavalla toiminta on edistänyt osallistujien hyvinvointia.
- Kehitysvammaiset henkilöt toimimassa vapaaehtoisina esim. vertaisina on vielä varsin tuore toiminnan muoto verrattuna muihin vammais- tai sairausjärjestöihin tai muihin kansanterveysjärjestöihin.
- Kohderyhmän toimiminen kokemusasiantuntijoina on viime vuosina vahvistunut osin YK:n vammaissopimuksen myötä, mutta askel vapaaehtoisuuteen on vielä kehitteillää.
- Vapaaehtoistoiminnan hyödyt tekijöilleen ovat kiistattomat ja mielestämme kaikilla on oikeus olla mukana tekemässä yhteistä hyvää.
- Vapaaehtoisuutta/vapaaehtoistyötä tulisi mielestäni tarkastella suhteessa laajempaan kysymykseen kehitysvammaisten henkilöiden asemasta työelämässä. Eli tällöin vapaaehtoistyö saattaa näyttäytyä myös ongelmana kentällä, jossa isona haasteena on palkattoman työn teettäminen ja työsopimusten puute. Mielestäni siis on ymmärrettävää, että kehitysvammajärjestöissä ei vapaaehtoistyö nouse suureen rooliin.

10. Neurologisten sairauksien järjestöt

- Usean vastaajan mielestä havainnot vastaavat hyvin tai pääpiirteittäin vastaajien näkemyksiä; muutamia eriäviä näkemyksiä. Lisäksi tiettyihin kohtiin toivottiin lisää perusteluja tai todentamisen avaamista.
- Huomioita "niputtamisen" ongelmista; "Kohderyhmät ja järjestöjen toiminnan tavat, laajuus ja resurssit ovat kovin erilaisia", "Hyötyisimme juuri meille kohdistetusta palautteesta", "Haasteena on niputtaa neurologisten sairauksien järjestöt yhteen."
- Ainakin osin osuvana pidettiin huomiota, että nykyiseltään raportoinnissa näkyy enemmän toiminnan laajuus, mutta ei riittävästi tuloksellisuus. Toisaalta tuotiin esiin, että raportoinnin logiikan nähtiin ontuneen; "Hakemus-raportti eivät vastanneet toisiaan, jatkossa toivottavasti kyllä" ja "Jos toiminnalle ei ole etukäteen asetettu mitattavissa olevia tulostavoitteita, sen tuloksellisuutta on lähes mahdotonta arvioida."
- Tilannekuvasta puuttuu myös ko. järjestöjen toimintaympäristön kuvaus ml. niille tärkeiden ilmiöiden yms. kehittyminen tarkasteluajanjaksona, esim. koronapandemiasta useita huomioita: "Vuosi 2020 on kuitenkin ollut hyvin poikkeuksellinen järjestöjen toiminnassa, mikä vaikuttanut moniin järjestöihin paljon."

- Tilannekuvaa pidettiin osin suppeana; " Tuloksellisuudesta ei selviä kohderyhmien haasteet tai erityistarpeet."
- Henkilöresurssit ja sen suhde tuloksellisuuteen; Kiinnostavaa olisi tieto kustannuksista, esim. keskimääräinen vertaisryhmätoiminnan kustannus / hlö eri alueilta.
- Esimerkkien, onnistumisten ja saavutettujen hyötyjen kuvauksia kaivattiin.
- Digitaalisuudesta; "Suuresta digiloikasta kuuluu kiitos koronalle", "Kiinnostavaa oli myös se, että kohderyhmän tavoittamista edisti raportin mukaan toimintojen siirtäminen verkkoon. Haasteena on digiosattomuus, mutta tässä voisi myös piillä mahdollisuus: pitäisikö tähän pureutua laajemmin tulevaisuudessa."
- Tuloksellisuus vs. tuloksellisuuden osoittaminen;
 - "Mittareita ei ole ollut yhteisesti käytössä, joka näkyy tuloksellisuuden "puutteena". Laadullisia muutoksia on mitattu ja raportoitu, mutta ovatko ne välittyneet rahoittajalle?"
 - "Jäin tilannekuvan perusteella vielä pohtimaan sitä, että ovatko järjestöt osanneet kirjata tuloksellisuusraporttiin riittävän tarkalla tasolla kaiken toimintansa, vai onko jotain voinut jäädä tulkinnallisuuksien vuoksi pois?"
- Jakoa neurologisiin ja muistijärjestöihin pidettiin pääosin perusteltuna. Tosin huomioita erilaisuudesta;
 - Mikäli vertaillaan neurologisia järjestöjä ja Muistijärjestöjä, olisi hyvä hieman avata järjestöjen taustarakennetta. Neurologiset järjestöt ja muistijärjestöjen toimintaperiaate on hyvin erilainen (Neurologiset toimivat pääasiassa keskusjärjestölähtöisesti, muistijärjestössä resurssi on aluepainotteista).
- Raportti näyttää hyvin myös sen, että mitä enemmän toiminnassa mennään yleisempään ja valtakunnallisempaan toimintaan (perinteisestä ryhmätoiminnasta laajempaan), sitä vaikeampaa on osoittaa tuloksellisuutta etenkin yhden vuoden aikana.
- Välillä miettii sitä, arvostetaanko määrällisiä tavoitteita jopa liikaa laadullisten kustannuksella?
- Myös vaikuttavuuden seurantaan esitettiin toiveita. Ylipäätänsä aikajänne pohditutti; Juuri ne pitkän ajan vaikutukset ja tuloksellisuuden mittaaminen pidemmällä ajalla. Esim. jos tehdään opas vuonna 2021 niin sen tuloksellisuus näkyy joskus vuosina 2022-2025.
- Kohdentumista käsiteltiin eri näkökulmista:
 - Kohderyhmän tavoittaminen on helpompaa niille toiminnoille, joissa diagnoosi on selvä ja suora yhteys kohderyhmään selvä tai löydettävissä.

- Voi olla häilyvää määritellä aivan tarkkaan osallistujien kuulumista tiettyyn kohderyhmään.
- Määrällisen kohderyhmän tavoittamisen sijaan korostaisin esim. vaikeasti tavoitettavissa olevan kohderyhmän saamista mukaan toimintaan.
- Jos neurologisten järjestöjen avustetusta toiminnasta vain 10% on kohdistunut tavoiteltuun kohderyhmään / kohderyhmiin, miten tämä on mahdollista? mihin toiminta on oikein kohdistunut.
- Kohderyhmien määrittelyjen ei arveltu olevan aina yhtenäisellä tavalla tehtyjä.
- Kokonaisvaltaista kehittämistä esitettiin:
 - Tarvittaisiin ilmiön ja sen viime vuosien kehityksen ja nykytilanteen kuvaus ja tulevaisuusskenaario, jos kaikki jatkuu nykyisellään.
 - Lisäksi tarvittaisiin juurisyyanalyysi eli mitä mitkä asiat edistävät ja mitkä asiat estävät myönteistä kehitystä.
 - Näiden pohjalta voisi asettaa pitkän aikavälin vaikuttavuustavoitteet (ml. mittarit esim. vuoteen 2030).
 - Tämän perusteella tulisi määritellä edellytyksenä olevat muutokset ja se, millaisia ratkaisuja näiden aikaansaamiseksi tarvitaan.
 - Tältä pohjalta voitaisiin myös tarkastella järjestörakennetta (lkm, kansallinen, alueellinen, paikallinen taso) ja sopia yhteistyöstä.
- Perusasioita korostetaan:
 - Lähtökohtana on aitojen tulostavoitteiden asettaminen.
 - Järjestöjen tulisi selkeästi kiinnittää vielä enemmän huomiota parempaan tavoitteiden asetantaan sekä sopivien mittareiden valintaan, jotta tuloksellisuus voisi parantua.
 - Ajattelisin, että tässä auttaisi tiivis yhteistyö rahoittajan ja myös toisten järjestöjen kanssa, jotta osataan asettaa hyvät, realistiset ja mitattavat tavoitteet sekä valita toimivat mittarit tuloksellisuuden osoittamiseksi.
- Seurantatiedon keräämisestä:
 - Kohderyhmä ja järjestön mahdollisuudet organisoitua vaikuttaa oleellisesti siihen, miten seurantatietoa saadaan kerättyä tuloksellisuusselvitystä varten. Kohderyhmämme toimintakyvylle lomakkeiden, kyselyiden ja aikataulujen täyttäminen ja hallinta ovat erittäin haasteellisia.

- Mittaamiseen ja mittareihin liittyviä huomioita:
 - Mittareiden luonti ja pitäminen on ollut vaikeaa ja yhtenäisyyttä, vinkkejä tms. kaivattaisiin.
 - Mittareiden käyttöä henkisen hyvinvoinnin, hetkellisen voimaantumisen ja tunteiden mittaamiseen on vaikea löytää ja ilmaista suoria tuloksia, joten siihen varmasti tarvittaisiin lisää ihan konkreettisia ohjeita.
 - Järjestöt ovat usein tottuneet käyttämään toiminnan seurannassa ja arvioinnissa prosessimittareita, ei niinkään tulostittareita.
 - Tällä hetkellä pilotin kautta esiin nostettuja tulostittareita on haasteellista käyttää kaikkien toimintojen mittaamiseen. Ne soveltuvat moneen asiaan, mutta tärkeää on kehittää myös ns. omia mittareita. Näitä olisi kuitenkin hyvä tehdä yhteistyössä esim. toisten järjestöjen kanssa, jotta tuloksellisuutta olisi helppo osoittaa samankaltaisten toimintojen osalta yhtenäisesti neurologisten sairauksien järjestöissä.
 - Tulostittareiden käyttäminen vaatii yhteistä kehittämistoimintaa. Millainen tulostittari soveltuu esim. järjestöjen viestinnän, edunvalvonnan ja vaikuttamistoiminnan tuloksellisuuden osoittamiseen? Jos jollakin järjestöllä on tähän hyvä mittari, voisiko sitä vinkata myös muiden käyttöön.
- STEAlta toivotaan pitkäjänteisyyttä, tukea, koulutusta, vuorovaikutusta ja tarkempia ohjeita sekä lomakkeiden yksinkertaistamista entisestään:
 - Jatkossa olisi erittäin toivottavaa että jo avustusten hakemisvaiheessa (viimeistään kun STEAn avustusehdotukset tulevat) olisi tiedossa raportointilomakkeessa kysyttävät tiedot, kuten esim. tilastotiedot.
 - Varsinkin yleisavustuksen osalta raportin rajatut merkkimäärät vaikuttivat suuresti siihen, mitä asioita pystyimme tuomaan esille tuloksellisuudesta.
 - Huonoiten raportointilomake toimi edunvalvontaan ja viestintään liittyvissä asioissa, jossa STEAn arvion mukaan pystyimme huonoiten osoittamaan tulosta.
 - Yhtenäisiä, valtakunnallisten järjestöjen tarjoamia, mittaripohjavinkkejä, menetelmiä, palautekyselymalleja, arviointipohjia yms., joita voisi muokata hankkeiden tavoitteiden ja kohderyhmien mukaan. Mukana myös huomioita, että tarvetta kohderyhmäkohtaisille mittareille, koska yleiset eivät sovellu.
 - STEA voisi ylläpitää järjestöille kehiteltävää yhteistä työalustaa, josta löytyy mittareita, arviointimenetelmiä ja dokumentointialusta."

- Kohderyhmien erityisyys tulisi ottaa huomioon raportointivaateissa ja eri lomakkeissa (tuloksellisuuden osoittamisen vaikeuksia).
- Osaamisen kehittämistä ja koulutusta toivottiin sekä myös ulkopuolisten arviointien teettämistä.
- Lomakkeiden ja sähköisten järjestelmien kehittäminen. Ennakoitavuus ja ohjeiden selkeys.
- Tutkimustiedon ja muun näyttöön perustuvan tiedon käyttöä hankkeissa tulisi rahoittajan tukea ja suosia.
- Vapaaehtoistoiminnalla tärkeä ja keskeinen rooli:
 - Vapaaehtoistoiminta on hyvin tärkeää, sillä muistiyhdistysten ja -hankkeiden työntekijäresurssit ovat rajalliset ja toiminnan jatkumisen turvaamisessa hankkeen jälkeen on vapaaehtoistoimijoilla merkittävä rooli.
 - Toiminnan mahdollistajat ovat vapaaehtoiset, joita ilman alue- ja paikallisyhdistyksissä ei tapahdu mitään. Vapaaehtoiset uusiutuvat heikosti. Asiantila vaatii paneutumista ja hoitamista.
 - Vapaaehtoiset ovat monille järjestöille iso voimavara. Vapaaehtoiset nähdään helposti vain resurssina (määrä, tehtävät). Vähintään yhtä tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, mitä vapaaehtoistoiminta antaa yksilöille, yhteisölle ja yhteiskunnalle.
 - Vapaaehtoisten rooli on merkittävä. He ovat erittäin sitoutuneita ja ovat toimineet vuosia, osa jo 30 vuotta.
 - Vapaaehtoistoiminta on merkittävässä osassa, koska taloudellisia resursseja palkattuun henkilöstöön on rajallisesti.
 - Yhdistysten hallitukset toimivat vapaaehtoisvoimin ja kokemuksen mukaan monien yhdistysten hallitusten jäsenet ovat hyvin iäkkäitä ja pienessä kaupungissa monet järjestöt "kilpailevat" samoista vapaaehtoisista.
- Mukana pohdintaa vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden haasteista (mielekkyyys, sitoutuminen, houkuttelu).
- Järjestöjen välinen koordinaatio ja yhteistyö:
 - Vahvempi yhteistyö neurologisten sairauksien järjestöjen kesken valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Jonkinlaista koordinaatiota sen suhteen ettei tehtäisi niin paljoa päällekkäisiä asioita, pystyttäisiin hyödyntämään enemmän jokaisen järjestön osaamista ja niissä olleita ja toiminnassa olevia hankkeita ja niistä saatuja tuloksia.

- Yhteistyökysymysten lisäksi esitettiin näkemyksiä isommista järjestöistä ja yhdistymisistä.
- Jokin löyhä yhteistyöfoorumi esimerkiksi kaikkien neuropsykiatristen lasten ja nuorten perheiden kanssa toimivien hankkeiden kesken? Varmistetaan, että toimintaa on maantieteellisesti ja toisaalta erilaisille osakohderyhmille olemassa. Varmistetaan että kaikki liittyvät viranomaistahot tietävät näistä järjestöistä. Ja toisaalta varmistetaan, että kaikissa on mukana kohderyhmää suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa, toiminnan kaikissa vaiheissa
- Järjestöihin voitaisiin ehkä miettiä valtakunnan (liiton) tasolla yhtenäisiä sekä sopivia arviointimenetelmiä ja -mittareita (pankki).
- Yhteinen foorumi, jossa voidaan esim. raportoinnin ja toiminnan tuloksellisuuden todentamisen haasteita pohtia
- Asenteet ja näkemykset:
 - Analyttinen ja laaja-alainen keskustelu järjestöjen roolista tulevaisuuden Suomessa. Mikä on oletettu lisäarvo ja mitä sen synnyttäminen edellyttää? Pitäisi lähteä liikkeelle riittävän yhteisen kokonais- ja tulevaisuuskuvan rakentamisesta.
 - Muiden toimijoiden tulisi nähdä kolmannen sektorin toiminta merkityksellisenä osana kuntalaisten palveluita, ohjaus toimintoihin, otettaisiin mukaan kohderyhmää koskettaviin työryhmiin ym.
 - Julkisella puolella mielestäni osataan jo nähdä järjestötoimijoiden tekemän toiminnan hyödyt ja yhteistyötä tehdäänkin monipuolisesti esim. tiedottamistyössä jne. STEA-avusteinen toiminta ei korvaa vaan täydentää ja sekin on ymmärretty niin julkisella puolella, seurakunnissa kuin järjestötoimijoiden kesken.
 - Ministeriöt ym. valtionhallinnon tahot voisivat tuoda esille, miten paljon ja millaisissa asioissa oikeuksien valvontaa tehdään yhteistyössä järjestöjen kanssa lausunnoissa, työryhmissä jne. Ulostuloa tarvitaan valtakunnallisesti ja kansainvälisesti
- Kuntayhteistyö:
 - Kuntien ja muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö on välttämätöntä varsinkin varhaisen ja riittävän tuen mahdollistamiseksi. Yhteistyötä tulisi kehittää aktiivisesti, sillä se hyödyttää kaikkia osapuolia ja erityisesti kohderyhmään kuuluvia ja heidän läheisiään.
 - Kuntayhteistyön ja etenkin asiakastyössä olevien yhteyshenkilöiden ja hoitoyksiköiden kanssa tehtävä työ on korona aikana ollut lähes mahdotonta. Työntekijöiden siirtojen ja yksilöiden sulkujen ajaksi yhteistyö on useissa kohteissa loppunut.

- Julkisen sektorin ja järjestöjen yhteistyöllä ja työnjaon täsmentämisellä voisi tuloksellisuus parantua.
- Muuttuvat tarpeet ja yhteistyötarpeet:
 - Omalta osaltamme toimintakentässä nyt tapahtuvat muutokset haastavat meitä: esimerkiksi tutkimuksen ja hoitojen kehittyminen ovat nostaneet esiin kokonaan uuden työntekijäresurssin tarpeen ja tarpeen avata yhteistyötä myös uusien järjestöjen kanssa. Myös terveydenhuollon ja viranomaisten kanssa tehtävälle yhteistyölle on avautunut uusi tarpeita vanhojen rinnalle.
 - Yhteistyö yksityisen sektorin kanssa.
- Yhteistyön ohjautuminen:
 - On merkittävää huomata, että esim. resurssit ja rahoitukseen liittyvät kysymykset vaikuttavat todennäköisesti kumppanuuksien valintaan sekä työn tekemisen tapoihin. Esim. yhteistyö järjestöjen kanssa isommassa roolissa kuin esimerkiksi verkostot, sairaanhoitopiirit, kunnat tai oppilaitokset, joita kuitenkin kaikkia tarvittaisiin toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla yhteistyössä yksilön lähiympäristössä.

owalg'group